

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

Pars Secvnda Sermonvm Ad Novitios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

PARS SECVNDA
SERMONVM
AD NOVITIOS.

SERMO X.

De multis tribulationibus iustorum, pro regno caelorum.

I. **ULTAE** tribulationes iustorum, & de omnibus *Psalm. 33*
his liberabit eos Dominus. Dilecti fratres, sancto-
rum vitam aspiciate, doctrinam sanctorum libe-
ter audite & legite, exempla eorum imitari desi-
derate, ac gloriosa eorum suffragia instanter pe-
tite; vt in aduersis fortes sitis, & omnes labores diurnos ac no-
cturnos pro Christo constanter ferre valeatis. Non dubitetis de
futura Christi promissione, quam reddet diligentibus se opere
completo, & agone viriliter consummato. Non fuistis in infer-
no, nec in puteo Luciferi, ideo onerosa videntur statuta claustri.
Non estis experti ignem purgatorij, ideo horretis sustinere ver-
bum improprii, rigorem silentii, duritiam lectuli, grauitatem
ieiunii, vilitatem cibi, laborem cantandi, & frequentiam oran-
di. Si vultis omnia habere pro libitu vestro, quid inde meremi-
ni coram Deo? Ista non concordant sanctis, qui passi sunt gra-
uissimas penas temporibus multis. Consideretis igitur in par-
uis laboribus & angustiis vestris, acerbissimas sanctorum mar-
tyrum passiones: & quorum solemnia per annum celebratis, ho-
rum agones sectamini per veras virtutes. Cumque tribulatione
aliquam sentitis, scutum patientiae assumite; ne ante tempus fi-
niti certaminis in religione deficiatis.

2. Non scandalizet vos, si mali florent in mundo, & boni ge-
munt sub onere; si peruersi gaudent in honoribus, & boni priuan-
tur rebus necessariis & amicis. Deus clemens & iustus, meliora
& aeterna bona prouidit electis suis, in posterum reddenda: quos
nunc diuersis modis percutit per malos & castigat, vt digniores
fiant ad maiora praemia recipienda in caelestibus regnis. *Multa*
itaque sunt *tribulationis iustorum*, propter regnum caelorum: sed
& *multa flagella peccatorum*, quae sunt initia dolorum futurorum.
Et quis poterit plene cogitare & perpendere abyssum iudiciorum
Dei, super filios hominum? Etenim iustus Dominus, & iustitias
dilexit.

Ibidem.
Psalm. 111
Flagella
peccatorum
initia do-
lorum.
Psalm. 119.

dilexit: qui bonis & rectis corde omnia in bonum ordinat, & in salutem eorum conuertit: & malis, duris, ac peruersis, omnia in eorum perniciem & luctum retorquet.

Psal. 50.
Isal. 33.

Luc. 24.
1. Pet. 2.

Electos
suos quare
permittat
Deus cade-
re in tribu-
lationes.

3. Sustinete ergo fratres, sicut boni & fideles serui Christi, patienti corde & animo beniuolenti, pauca grauamina; quæ vos interdum molestant, & probant, quàm fortes estis: quia non diu durabunt, nec confundent humiles, sed piè tolerata valde lætificabunt animas vestras, iuxta illud Psalmistæ: *Exultabunt ossa humiliata: Et, humiles spiritu saluabit.* Si essemus verè humiles, & onera peccatorum nostrorum strictè ponderare vellemus, nihil importabile sentiremus: vix vnum pro mille, nos recipere diceremus. Oportebat namque Christum pati, qui tamen peccatum non fecit: quanto magis nos miseri peccatores, qui quotidie offendimus multos, in multis: scilicet Deum, angelos, sanctos, & homines. Permittit autem Deus multas tribulationes cadere super electos suos, non ad eorum reprobationem, sed ad peccatorum purgationem, ad meritorum augmentum, ad maiorem cautelam: & ad eorum imbecillitatem, per patientiæ virtutem, roborandam. Ponat ergo vnusquisque se ad patientiam, si vult habere cordis tranquillitatem; si cupit coronam gloriæ recipere in celo, post certaminis sui laborem. Vita ista temporalis, plena est tribulis & spinis, in qua exercentur & probantur electi per aspera, vt eo ardentius desiderent honora aeterna.

4. Reg. 2.

4. Ecce nemini parcit Deus, sed dat vnicique onus propriū ad portandum, vt habeat causam ad multum promerendum. Alia namque adueniunt, & tentāt nos à dextris per blandimenta: alia à sinistris per vituperia: alia ab anteriori parte occurrunt, per austerum vultum: alia à posteriori pungunt, per detractionis morsum: alia à superioribus nos arctant ad laborandum, alia ab inferioribus ebulliunt ad deridendum, sicut pueri paruuli sanctum Heliseum. His sex ventis commouetur status vitæ presentis, & impugnatur omnis Christianus, siue religiosus siue secularis. Nec diues, nec pauper, nec sanus, nec æger, sine onere est. Quilibet habet satis ad portandum, & qui dorsum suum ad hoc præparat & incuruat, sapienter agit, & leuius portabit. Qui autem otiosi querit, & delectati fabulis, ac vagari per officinas & nemora capi, incidet in latrones, & canes mordentes: hoc est, in varias tentationes carnales, gratiam deuotionis extinguentes, & conscientiam multis vulneribus sauciantes.

5. Sic est religiosus in claustro professus, sicut nobilis miles ab hostibus in castro vndique obsessus. Non potest fugere, non potest otio torpescere, sed vigilare oportet. & in armis semper stare, contra inimicorū insidias & sagittas. Nisi enim pugil Christi cingulo

cingulo castitatis sit accinctus, & scuto patientia vndique præ-
 munitus; aut citò turbatur, aut deiicitur, aut vulneratur. State er-
 go in timore Dei, & preparate vos ad certandum contra passio-
 nes vestras, & hominum vexationes, & linguas iniquas: quia ha-
 betis semper aliquem aduersarium, nunc istum, nunc illum: prout
 Deus permiserit ad humiliandum vos, ne in bonis superbiatis, &
 per vanam gloriam rotum perdatis. Quòd si humiliter & pa-
 tienter aduersarios vestros sustinueritis, critis Deo accepti, &
 sanctis martyribus in patiendo cõformes, atque in regno celesti
 valde gloriosi & sublimes. Oportet omnino, quòd humilitas glo-
 riam præcedat, & patientia victoribus coronam cum multis icti-
 bus præparet. Nam sine patientia, & certamine, & labore, vana est
 spes præmij celestis. Induite ergo vos dilecti fratres (sicut beatus *Theff. 3.*
 Paulus ait) loricam fidei, non hæsitantes de adiutorio Dei: pro
 summo solatio diuina promissa inter angustias recolentes, ac ro-
 tam spem vestram in Deo & non in hominibus ponatis: quia ho-
 mines saepe fallunt & falluntur in opinionibus & astutijs suis, me-
 ditantur inania, & stulta loquuntur: iudicia futura non prospici-
 unt, nec Deum (vt oportet) metuunt. Cauete præcipuè ab homi-
 nibus iracundis & dolosis, à socijs vagis & iocosis, ne discatis fa-
 bulari & ridere cum leuibus, qui ambulat per amœna loca ad ho-
 spitia praua. Sed cum simplicibus & humilibus, cum mitibus &
 deuotis, sit conuersatio vestra, vt ab istis capiatís consolationem
 spiritus, & in virtutibus magis ac magis proficiatis.

6. Patientia & fortitudo est vobis maximè necessaria, qui in
 religione estis, & statis sub obedientia. Et ideo libenti animo &
 pleno corde obedire, & bonis consilijs maiorum acquiescere stu-
 deatis: licet interdum aspera & vilia videntur, quæ iubentur. Igi-
 tur sicut ab omni parte instant pugnae, impugnantés fragilitatē
 vestram: ita sunt præmia maxima in dextera Dei posita, pro
 multa patientia omnium tribulationū vobis restituenda. Anime-
 tis ergo vos ad omnia ferenda, & non abiciatis onera, ad prome-
 lenda gaudia sempiterna.

7. A Superioribus namque oportet vos frequenter sustinere
 correptiones, pro excessibus vestris, quia melius est hic, quàm in
 futuro purgari. Sed & eorum obedire præceptis propter Deum
 tutissimum est, si vultis cum electis felicissimè coronari. Subij-
 ciatís ergo vos spontaneè eorum ditioni, vt ducant vos tutiori via
 & breuiori spatio, inter tot hostes & pericula, ad portum salutis
 sine murmure, & sinistra aliqua suspicione.

8. Ab inferioribus oportet vos sustinere, eorū imperfectiones
 tam morum quàm corporum, quod est opus pietatis, & quando-
 que etiam irrisiones sufferre, quod est mansuetudinis insigne.

9. A dextris oportet vos cautè attèdere, ne per adulationes & vanas commendationes seducamini; ne sanctos & iustos vos aestimetis, aut super id quod dicitur cor eleuetis. Nocent sæpè vanæ laudes: fallunt dulcia verba animos leues: sicut auceps fistula dulciter canens, decipit & arripit aues. Ergo laudem vel honorem ab hominibus non quærat, sed fugiatis, ne apud Deum mercedem plenam pro fabulis stolidis perdatis. Multi in facie laudant, post tergum vitia narrant. Qui conscientiam suam inspiciunt, humanas laudes non ponderat, nec affectat.

10. A sinistris verò, oportet etiam cautelam magnam habere; ut nō turbemini ab ijs, qui vituperant facta vestra, deridendo, proclamando, & ad eius bona interpretando. Ne impatientes sitis in corde, aut durè respondeatis in voce: quia fortè volūt vos opprobrijs probare, si verè humiles estis, & patientes in aduersis.

11. Ab anteriori parte oportet vos considerare, cum quibus loquimini, cū quibus statis & ambulatis: quales sint vicini vestri & confratres, in moribus, in verbis, & actibus suis: ne fortè seducamini & inquinemini malis exēplis, per dissolutiones & libertates iuuenibus valde nociuas. Nam sæpè post iocos leues, peruenitur ad tristes conscientie dolores, iuxta illud prouerbum Salomonis: *Extrema gaudij luctus occupat, & risus dolore miscbitur.* Non debetis omni verbo credere, nec vltèritò citò audita proferre. Non omnia ædificant, nec aliorū secreta scire expedit. Sæpè mendacia narrantur pro veris, quæ à caelestibus desiderijs retrahunt audientes. Abstinet ergo à nugis & iocis, quæ bona studia impediunt, intellectum obscurant, memoriam distrahunt: & pacem habentes, friuolis suspicionibus inquietant.

12. A posteriori parte oportet vos etiam oculum habere apertum, & de futuris periculis non exiguè præcogitare: scilicet, qualia possent vobis per eos, quos iam amicos tenetis, contraria aduenire. Præparetis igitur dorsum vestrum ad sustinendum omnem euentum malorum, ad abluendum peccata præterita, ad vitandum iucunda præsentia, & ad minuendum futura purgatorij tormenta. Nam hominum oblocutiones, detractioes, accusationes, & derisiones patienter acceptæ, medicina sunt optima pro salute animæ, à iustissimo Deo peccatoribus iustè inflicta. Non itaque nocebit dura correptio verborum, si beneuoli & innocentes estis: quia sermo durus, utilis est ad correctionem dissolutorū. Audistis iam ex supradictis, in quam multis periculosis bellis consistitis: & quæta bona potestis promereri, si viriliter repugnatis. Non ergo sitis remissi, nec præ multitudine hostium desperantes: sed cum religiosa sollicitudine, satagite semper in melius & feruentius exercitium proficere; ut per longanimitatem

Prok. 14.

rem & patientiam, in virtutibus & laboribus multis, perueniatis ad requiem perpetuam, ab omnibus malis securam (largiēte Domino nostro Iesu Christo, intercedentibus sanctis martyribus suis) diūque desideratam à vobis aeternæ vitæ coronam. Amen.

S E R M O X I.

De quotidiano martyrio & bello, in statu religionis.

I. QUONIAM *propter te mortificamur tota die, aestimati sumus* *Psalm. 43.*
sicut oves occisionis. Dilecti Fratres, bene norate verba ista,

in auribus vestris iam lecta: quæ valde salubriter pro instructione vestra, diu ante nativitatem vestram, per Prophetam in Psalmo sunt prænunciata. Benedictus Deus, qui vocavit vos de presenti seculo nequam: in quo periclitantur multi in corpore & anima, sequentes carnis desideria & fugitivos honores. Videte ergo vocationem vestram ad congregationem istam, à Deo paratam: in qua promereri potestis breui tempore cum modico labore vitam æternam. Ecce religionem intraſtis, sponte proprijs renunciaſtis; & quodammodo mundo mortui estis, aut quasi mortuos in sepulchris vos reputare debetis. Hoc etenim habitus vester foris ostendit: & fama de vobis transit, quòd de mundo non estis, sed filij Dei excelsi omnes. Dicunt enim frequenter homines seculares, de religioſis personis: Qui Deo seruit, totum mundum deludit; & valde sapienter facit. Cælum sibi comparat, & ab inferno non timebit. Mortificate ergo membra vestra super terram; ne diabolicus furor vos iterum afficiat, & ad æterna supplicia per molliem carnis secū trahat. Magnus profectò labor est, certare quotidie contra passiones & vitia: sed præmia maxima vincentibus sunt promissa. Percogitetis verba, quæ cantantur tam sedulò de sanctis martyribus in ecclesia nostra, pro eorum laude & memoria, ad impetranda suffragia; quorum dulcedo tangere debet cordis nostri intima, & excitare tepiditatem nostram, ad toleranda pro Christo vel pauca contraria. Sic enim ad vespertas sapiſsimè suffragatur: Certamen magnum habuerūt Sancti Dei, transierunt per ignem & aquam, & salui facti sunt.

Coloss. 2.

2. O dilecti fratres, qui in religione sub obedientia statis; si fideliter impletis, quod vouistis, martyres estis, aut adhuc quotidie patiēdo fieri potestis. Nā toties novas coronas & margaritas pretiosas pro certamine vestro accipietis: quoties singula mēbra vestri corporis, quotidianis laboribus pro Christo exponitis. Et si proprias voluntates relinquitis, & sensualitati vestræ fortiter resistitis, magnam à Deo consolationē intus percipietis. Omnis religiosus in obedientia viuens, paratus suam voluntatem frangere, atque Præſato suo humiliter nitens obedire: iste veraciter in

Gen. 22.

spiritu martyr efficitur, quamvis materiali gladio in collo non feriat. Et quicumque perfectę mortificationi, tota die, id est per totum tempus vitę suę, se tradit, simplici ex corde obediendo, exemplum Abrahę imitatur: qui vnicum dilectum filium suum Isaac in holocaustum offerre, ligare, & occidere, non recusavit. Legimus etiam de sanctis martyribus, quod per diuersa tormentorum genera transferunt ad regna cęlorum: Qui non elegerunt pro sua voluntate, qualem pœnam aut mortem paterentur: sed totaliter diuinę ordinationi se commiserunt, corpus & animam creatori suo ad omnia sustinenda constanter obtulerunt. Quando igitur aliquis vestrum audit, pręceptum sibi contrarium a Pręlato imponi, & tamen paratus est obedire: si tunc etiam vim sibi ipsi inferre conatur, atque murmuratiõem insurgentem compescit & necat, tunc gratissimum Deo sacrificium in ara cordis immolat, & cum martyribus de hoste victor sui ipsius factus, strenuè triumphat. Multi namque martyres violenter tracti sunt ad carceres, & durissimis inibi vinculis ferreis stringebantur: quin etiam sine cibo & potu, sine lumine & aliquo humano solatio, dimittebantur iacere in fœtore & mortis horrore. Et tamen in fide Christi constantes permãserunt, & gratias Deo in doloribus suis agere studuerunt, quia pro nomine eius, contumelias & tormenta pati meruerunt. Horum exempla intuentes, nolite in aduersis deficere, & de nimia paupertate conqueri: nec propter rigorem disciplinę, de pręlio ante finem victorię fugere. Illi dignè coronari merentur, qui legitimè certant & perseverant. Leuissimus est omnis labor pœnitentię nostrę, comparatione pœnarum & abstinentiarum sanctorum martyrum, & consideratione dolorum infernorum.

Heb. 12.

3. Audistis frequenter in passionibus martyrum, quod in diuersis membris suis fuerunt cruciati, & post graues dolores eisdem membris priuati: deinde ferocissimis bestijs ad deuorandum dati, aut etiam flammis ardentibus iniecti. Nondum fratres ista estis experti, nondum sic tentati, nec probati, nondum sic vexati, nec verberati, nondum sic derisi, nec contumelijs repleti, nondum de domibus vestris nudè & ignominiosè expulsi, & per plateas publicè tracti. Nondum vsque ad sanguinis effusionem tentationibus restitistis, nec manum, nec pedem amputari pro fide & castitate permisistis. Verum, si sæpè deficitis in minimis passionibus, pro Christo in religione subortis, quomodo maiora pati in persecutione possentis? Sunt namque multa, in quibus probare potestis fortitudinem vestram, quamvis sanguinem non fundatis, nec vsque ad mutilationem membrorum repugnatis. Sancti martyres membra sua pœnis exposuerunt grauissimis, vos in multis

ieiun-

ieiunijs & vigilijs, in silentio & laboribus, corpus vestrum, ne in-
folescat, castigare debetis. Qui enim omne amarū pro dulci, om-
ne vile pro pulchro, omne triste pro gaudio accipit & sustinet;
hic veraciter calicem Domini cū martyribus bibit, & in futuris
pœnis vri nō timebit, sed sanctorum choris sociari summè gau-
debit. Vnum ex his eligatis, aut æternaliter comburi cum demo-
nibus, pro modicis voluptatibus: aut pro breui abstinentia, peren-
ni gloria perfrui cū Angelis sanctis. Et quia martyres mala per-
petua attenderunt, ideo mala transitoria leuius pertulerunt; &
potius per angustam viam, ad latitudinem cæli intrare optave-
runt. Potest quilibet in ordine & in statu suo, religiosè & de-
uotè viuendo, palmam martyrij obtinere; si contra vitia sua for-
titer certat; si pro aduersantibus & detrahentibus orat; si ca-
stitatem illibatam strenuè seruat; si obedientiam vsque ad mor-
tem exemplo Christi custodit: si de omnibus terrenis & necessa-
rijs huius vitæ semper minus, quàm plus habere desiderat,
& beneplacitum Dei in omnibus quærit, & suum velle re-
linquit.

4. Sancta quippe voluntaria paupertas, pro martyrio compu-
tatur: & ideo sicut martyribus, ita & pauperibus, regnum cælo-
rum à Domino promissum est, & donatur. Cùm ergo verboso &
dissoluto silentium imponitur, ne extraneis vel fratri loquatur;
tunc lingua ad fabulandum prona, quasi recte ligatur; & ne noceat
alteri, silentio cohibetur. Et verè multis verbosis expedit pro
pace conscientia verecundè tacere, quàm hinc inde historias de
statu seculi retexere. Et cùm vago homini præcipitur in claustro
manere, aut in cella quietè residere, tunc pedes eius pia violen-
tia, quasi in cippo locantur; & sic ad viam salutis, cor instabile
redire compellitur, iuxta illud Domini verbum: *Exiit in pla-*
teas & vicus ciuitatis, & compelle intrare. Heu, quanti foris va-
gando perierunt: quanti suæ curiositati seruiendo, nil sanctita-
tis retulerunt? O quam multi per rectoris virgam reducti sunt
ad conscientia & bonæ vitæ custodiam, & de necessitate fece-
runt virtutem!

5. Cum curiosus oculos suos elaudit, ne seculi vanitates aspi-
ciat, tunc mercedem cum sanctis recipiet, quorum oculi fuerunt
à tyrānis excecati. Cùm piger aliquis laborare cogitur, tunc ma-
nibus & pedibus ad locū martyrij trahitur. Et si obedierit ad om-
nia sibi iniuncta, præmiabitur cum martyribus, quorum ma-
nus vinculis fuere ligata, & pedes in equuleo suspensi. Cogitare
ergo debet bonus obediēs frater, quia proprii corporis non habet
potestatem, sed Prælati; cui propter Deū se resignauit liberè, vt
eat & faciat, quod ille iusserit pro anima suæ salute. Sic .n. obti-

Martyr si-
ne sangui-
ne, quis
esse possit.

Pauperum
& martyrii
idem præ-
mium.
Matth. 5.

Lucæ 14.

nebit cum martyribus patientiæ palmam, & æternæ vitæ coronam. Præstante Domino nostro Iesu Christo, regnante in secula seculorum. Amen.

S E R M O XII.

De sapientia Confessorum, & continentia Religiosorum.

Psalms. 36.

I. **O** *S iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium.* Dilecti fratres, ista solent cantari & legi de confessoribus & doctoribus, quos præcipua deuotione honorare debemus, atque suffragia eorum desideranter implorare, quatenus eorum virtutes strenuè imitâdo, mereamur finito præsentis vitæ stadio, ad eorum societatem peruenire. Igitur, si non possumus grauissima & diuersa tormentorum genera, cum sanctis martyribus sustinere: studeamus pro viribus nostris, cum confessoribus & eremitis, in sancta religione humiliter, patienter, & continenter viuere; quemadmodum & illi Deo placuerunt, multis longis vigilijs & ieiunijs carnem macerando.

Note ad deprehendendum virum iustum ac bonum.

2. Describit nâque Propheta in dicto Psalmi versiculo, qualis sit vita iusti viri, placentis Deo; & quàm beatus exitus eius, qui permanferit constans in proposito sancto. Solet autem vita iusti viri ac boni religiosi, ex quibusdâ signis notari, & maximè commendari: videlicet, vt habeat os custoditû à malo, linguam eruditam in bono, cor quietum à turbatione, deuotum in oratione, suspensum in contemplatione: vt faciat opus bonum cum recta intentione ad Deum, careatque sinistra suspitione ad proximum. Et qui ista habere desiderat, legem Dei in corde suo ponat, sacra verba frequenter cogitet, libenter audiat & legat, de mundanis verò fileat: tantum de his, quæ ad salutem animæ pertinet, curam ampliorem gerat, alienas sollicitudines abiciat, nullum tempus otio indulgeat: sed vel oret, aut studeat, aut laboret, quatenus boni operis talentum, sicut fidelis seruus, quotidie augere valeat. Discat, antequam doceat: & magis eligat tacere quàm loqui, si sapiens fieri desiderat. Pauca verba & vtilia habeat, cum modestia singula proferat: coram magnatibus apparere, caueat: cum timore Dei omnes actus suos & sermones disponat, tâquam ab ipso iudicandus, si in aliquo offendat. Tutius ergo est & melius, vt homo taceat, qui debite loqui nescit.

3. Si quis imperitus diuinam sapientiam habere concupiscit, delicias carnis spernat, sensus exteriores strictè custodiat, ne vanitates mundi hauriant: Ad interiora se conuertat, defectus suos inspiciat, consciëntiam per singulos dies examinet, commissa defleat, nil impunitum relinquat. Ad cælestia suspiret, futurum iudicium metuat, præsentem vitam carcerem reputet. A Christo
elongari,

elongari, pœnale sentiat: sanctorum choris non interesse, maximum tedium ponderet. Nihil in hoc mûdo possidere cupiat, ut cor liberum semper habeat. Omne gaudium temporale, luctum æstimet: ac præ desiderio æternorum, omnẽ copiam rerum, egestatem computet. Hæc intima sentimenta vagabundus & fabulosus ignorat; & qui honores ambit, veram sapientiam nunquam inueniet. Beatus igitur ille religiosus, in cuius corde lex Dei requiescit; cuius os meditatur sapientiam sanctorum, non seculi vanitatem: cuius lingua erudita, rectum iudicium in omni causa tractat, ne quid frustra quasi in ventum producat. Cuius bona opera, ad Dei beneplacitum semper tendunt: Cuius gressus intus & foris, secundum eloquium diuinum diriguntur in bonum. Sapiētis ergo, & spiritualis viri studium est, discernere verum à falso, vitium à virtute, necessarium à superfluo, honestum à scandalo, clarum ab obscuro, expediens ab illicito, priuatum à publico, distortum à recto, iustum à peruerso, simplicem que ab astuto, innocentem à ficto & dolofo. Vnde Dominus per Hieremiam Prophetam ait, in laudem viri iusti: *Si separaueris preciosum à vili, quasi os meum eris. Verax & iustus est Deus, & iustitias dilexit, æquitatem vidit vultus eius.* Et ideo tales querit & diligit, qui ambulent coram eo in veritate. Horum gressus, non supplantantur ab aduersario diabolo, nec à mundi blandimentis, nec à proprijs concupiscentijs, neque ab aliorum laudibus aut vituperijs seducentur. Nam dextera Dei protegit gradientes in simplicitate cordis, sub alis suis; & omnia quæ dixerint & fecerint, ad maximum eis proficiunt meritum & præmium sempiternum: quo feliciter adepto, non erit quod cupient amplius. Beati enim omnes, qui digni erunt regno Dei interesse, & cum Christo epulari & gaudere: pro eo, quod in vita sua Christum amauerunt, & omnia terrena vilipenderunt.

Sapientia
& spiri-
tualis viri
studium.

Hier. 15.
Psal. 10.

4. Dilecti fratres imitamini humilẽ vitam Iesu Christi, sicut & sancti confessores fecerunt: inter quos fuerunt multi nobiles ac diuites viri, qui longo tempore in abstinentia carnum, in carentia frumenti, vini, & olei, & aliorum delectabilium ciborum, duxerunt vitam valde religiosam & duram; crucifigentes cum vitijs & concupiscentijs suis carnem fragilem, non propter laudem humanam, sed ut Deo satisfacerent pro peccatis per feruentem pœnitentiam. Hi contra tentationes diaboli & mundi honores, certantes vsque ad mortem, felici tandem fine cursum vitæ suæ compleuerunt. Quamuis igitur isti tyrannorum gladium, aut ignem vrentem, aut morsum bestiarum, seu alia sæuissima tormenta non pertulerunt in corpore: maximum tamen bellum & quotidianum martyrium perfecerunt in mente, vitam castam,

Virũ Dei
quotidie
martyres
sunt.

humi-

humilem, abiectam, internam, deuotam, benignam, patientem, sobriam, modestam, pauperem, & absconditam, præ cunctis mundi opibus amplexantes, ideoque, dignè coronas meruerunt habere perpetuas.

5. Si ergo queritis veram sapientiam, & cupitis habere pacificam vitam, Deo placentem & hominibus gratam; detis vos ad veram cordis humilitatem, sicut scriptum est: *Vbi humilitas, ibi sapientia.* Hanc sapientiam mundus odit, diabolus impugnat, caro abhorret, stultus deridet, superbus despicit, iracundus persequitur. Magis etenim placet Deo humilis & casta vita, quam alta scientia: & plus est optanda bona & pura conscientia, quam subtilis & verbosa eloquentia. Longè etiam melior est simplex obedientia, quam cauta excusatio. Vtilior silentij custodia, quam extorta loquendi licentia. Protegit enim Deus obedientes simpliciter, & callidos in stultum finem cadere saepe permittit: Non est parua prudentia, seipsum attendere, & sub omni creatura se humiliare; quia Deus propter hominem se humiliavit vsque ad extrema terræ, vt peccatores conuerteret, & pœnitentes ad alta cælorum per veram humilitatem traheret, & æternaliter beatificaret.

Philosophi admodum pauci, si qui tamen, seculum contempserunt.

Humilitatem & castitatem prædicant etiã superbi & incesti.

Monachus bonus confessor Domini est. *Mat. 25.*

6. Multi docti philosophi, & magni in oculis suis, viam salutaris prudentiæ neglexerunt aut nescierunt, & ab humilitate Christi recedentes, à veritate errauerunt, & difficulter ad contemptum seculi venire potuerunt. Multi etiam magistri, scientiam Dei & notitiam virtutum ex longo studio haurientes, de humilitate, & castitate, de contemptu mundi & sancta religione & obedientia, optimè prædicant: qui tamen amore seculi detenti, vix à longè Christum sequuntur, & (vt dicitur) onus quod laudant, digito tangere vitant. Tam nobilis est virtus humilitas, vt eam frequenter superbi & seculares commendent. Et tam laudabilis est virtus castitatis, vt eam magnificè extollant etiam incontinentes, & ad confusionem sui, dignis laudibus honorent. Et hoc vtique ex Deo est, qui suos fidelissimos amatores, & humiles, ac castos clientes glorificat in præsentí, vbi aduenæ sunt & peregrini, quos in futuræ beatitudinis mansione, ampliori gloria latificare prætendit, pro omni confusione quam pertulerunt. Quicumque ergo continenter viuit, & sensus suos sub disciplina regulari intus & foris custodit, iste iure confessor Domini vocabitur; quia super pauca bona, prudens & fidelis fuit. Nam quinque talenta sibi tradita, id est, quinque corporis sensus bene rexit innocenter viuendo, & alijs bonum exemplum exhibendo. Hæc enim duo, maxime in Religiosis & abdicatis personis, Deo placent: & coram hominibus lucent, bona vita & sancta doctrina: Talis autem seruus, post

post completos labores, in gaudium Domini sui letus introibit: quia fidelis inuentus est, in omni opere & sermone bono, ad laudem Dei & ædificationem proximi in secula seculorum. Amen.

S E R M O XIII.

De cauta custodia cordis, & gratia interna deuotionis.

I. OMNI custodia serua cor tuum, quia ex ipso vita procedit. *Di-* *Prou. 4.*
 lecti fratres, diligenter pensate admonitione prudētissimi Regis Salomonis, & sollicitè vigilate circa custodia cordis vestri, ne diabolus inueniat foramen intrandi. Ille non quærit aliud nisi vos decipere, & à Deo fraudulenter abstrahere. Quando cor hominis à summo bono abstrahitur, tunc in infimis quærit delectari, & varijs desiderijs hinc inde mouetur. Et qui tempestiuè non resistit, captiuatur & superatur. Nihil laboriosius, quàm cor custodire ab euagatione & vitiosis imaginibus, ex sensibilibus rebus acquisitis. *Prauum & inscrutabile est cor hominis, & ad malum* *Hier. 17.*
procliuum ab adolescentia sua. Et quis cognoscet illud, & omnes motus eius per singulos dies enumerabit? Vtique solus Deus, qui vniuersa conspicit, antequam fiant; de quo dicitur in Psalmo: *Dominus scit cogitationes hominum, quoniam vana sunt.* *Psal. 93.*
 Cor nunquam quiescit, quin in aliquo sit occupatum, siue bonum fuerit siue malum. In bono cor confortatur, in malo perturbatur. Si quis cor suum gestit custodire, & ab euagatione restringere, bonam meditationem studeat assumere; & de verbis sacræ scripturæ, fauum mellis colligat, vnde animam suam pascat. Leuia verba dimittat, curiosa non quærat; in prosperis non se eleuet, in aduersis patientiam seruet, & omnia super se ventura, Deo libere committat.

2. Hoc quoque præcipuè penset, qualiter vnionem cum Deo habere possit, qui in pacifico corde locum ad habitandum quærit. Idcirco totis viribus ab infimis curis se elonget: & cor asuetum vagari, per orationes ignitas & crebra suspiria sursum leuet, & dicat: *Oculi mei semper ad Dominum.* *Psal. 123.*
 Quoties autem à summo bono ex fragilitate aut aliqua necessitate impeditur, rursus incipiat, & citò per orationem resurgat; gemens & dolens poeniteat, quòd ad momentum creatorem pro creatura neglexit, cui pro posse, totis affectibus intendere, & iugiter adherere deberet. Ex sacra namque lectione trahitur bona meditatio de Deo: ex bona meditatione, procedit deuota affectio, & prompta *Sacra lectio quos fructus gignat.*
 eleuatio mētis in Deum. Exinde surgit feruens & interna oratio penetrans cælos; omnem creaturam relinquens, & soli Deo adherere cupiens: in quo omnia bona sunt, quæ concupisci possunt. *Deus solus animam implet.*
 Solus enim Deus est, qui totū animæ desiderium implet, quietat,
 &

& beatificat: ad quem suspirare & cōuolare debet omnis religiosus, secretum amans, occasiones fabulandi vitans. Qui enim loca spatiandi foris quærit, & cor suum custodire negligit, hanc visionis gratiam aut non sapit, aut parum gustans citò perdit. Et heu! vix cum magno labore & dolore, deuotionis dulcedinem recuperabit, quia minus sollicitè eā custodiuit. Restat ergo, omnibus friuolis omisissis, ad Christum sedulò confugere, & cum eo amicitiam specialiter iungere, & cuncta ab eius amore retrahentia abiicere & refutare. Quæcunque bonam conscientiam non possunt facere, nec charitatis Christi feruorem dare vel augere, omnino vitanda sunt & respuenda ab omni claustrali viro & monacho religioso: cuius cor debet esse in celo, non vagari in seculo.

3. O frater monache, qui sanctitatis speciem geris habitu & nomine, claude ostium oris tui, & secretum cordis non omnibus reueles. Aperi cameram cordis tui Iesu Christo, cōsolatori amatissimo, ac tutori vitæ tuæ fidelissimo: vt benedictus Iesus, ante omnia & præ omnibus in celo & in terra tibi dilectus, diu desideratus & expectatus, ad te venire dignetur, & mansionem facere. Obsecra obnixè, vt sapius te visitet & illuminet, doceat ignorantiam tuam, cōfortet pusillanimitatem, erigat spem, repellat diffidentiam, confirmet fidem, infundat amorem, augeatque feruorem. O quàm bene est custoditus & armatus, contra diaboli insidias, & malas cogitationes, ac turpes imaginationes: qui imaginem crucifixi habet in corde fixam, omnia interiora sua penetrantem; & ad omne bonum cogitandum & agendum, semper & vbique instigantem. Tunc rectè poterit mira cum dulcedine cordis, ex præsentia Christi intimè consolatus dicere, quod David sanctus cū magna lætitia Deo psallebat: *Viam mandatorū tuorum cucurri, cū dilatasti cor meum.* Nihil ergo inter te & Iesum, amatorem innocentiam & puritatis, veniat: nec intus lateat, nec duret, immo nec parum tangat, nec vanis laudibus mulceat, ne inficiat: quia cor purum & tenerum, Deo in religione oblatum, non paritur secum aliquem extra Iesum, sibi coniungi & confabulari. Nam omnia in creaturis temporaliter solatiofa & pulchra, non sufficiunt ad plenum animæ gaudium: sed solus Iesus sufficit, ad omne desiderium perficiendum. Cuncta extra Iesum crucifixum generant fastidium, & habent defectum; & quasi absynthium & fel amarissimum torquent animum variis desideriis occupatum. Fons igitur omnis boni, & totius cōsolationis mellifluus riuus, IESVS CHRISTVS, verus consolator animarum. Qui vult à Deo consolari, Iesum in focium eligat, cum quo loquatur & ambulet, donec ad cælum perueniat.

Psalm. 118.

4. Stude in amore IESV vivere, toti mundo mori; & in cruce Christi, non in teipso, nec in hominibus gloriari. Illa hora tibi sæpè pensanda est, quando non poteris amplius vnum verbū loqui, nec membrum mouere. Et quamuis religiosus sit terrenis bonis & amicis priuatus, habet tamen cælestem thesaurum in arca cordis sui clausum, Iesum Christum, & hunc crucifixum. Habet & fidelissimum animæ suæ amicum, ac sapientissimum vitæ suæ doctorem, ipsum regem angelorum, omniumque rerum conditorem. Vis ergo habere pacem & trāquillitatem cordis, & gratiam Christi, & amicitiam angelorum promereri? Cōtemne te ipsum propter Christum, & quantum possibile est, stude habere cor purum, à seculo segregatum, ad diuina feruidum, & ad cælestia suspensum. Qui enim nihil terreni solatii foris quarit, nihil in creaturis inordinatè diligit, citò internam quietem & Christi amorem sentiet; & cunctas grauitates vadecunque venientes, Christo intus cōfortante & iuuante, facillimè tolerabit. Multas namque turbationum materias amputat, multos laqueos temptationum euadit & superat, qui propter Christum, ab omnibus terrenis desideriis perfectè se denudat & elongat. Hic ad cælestia, nullo terrenorum pondere grauatus, liberè euolare potest, quoties dilecti amatoris sui, qui in cælis est, recordatus fuerit, aut eius verba audierit vel legerit. Dolor nempe de absentia Iesu, vehementer compungit; amor verò ex presentia gratiæ eius, languentem vngit, tristem consolatur, & torpentem accendit.

Pax cordis,
& amor
Christi,
quomodo
acquiratur.

5. Qui ad hanc deuotionis gratiam, & contemplationis celsitudinem, nō valet tam repentè pertingere, non desperet, nec laborare desinat; gemat, oret, solus sedeat, taceat, & se recolligat, expectet longanimiter, speret confidenter: & ultra quàm credi potest, consolabitur affluentè. Benignus est enim Iesus, super omnes sanctos suos, non deserit sperantes in se. Probat frequèter, corripit amanter, instruit sapièter, vocat incessanter, pulsat fortiter, aperit libenter, suscipit letanter, indulget clementer, donat sufficienter, coronat excellenter. Non ergo te frangant amorosa Iesu verbera: nec fastidias audire sacra eius verba, à quocunque vel vbicunque fuerint lecta. Non te deiciat cordis incōstantia, nec corporis ægritudo, nec dolor capitis in Christi seruitio acquisitus. Qui te creauit, & ad seruitium suum vocauit, non deerit tibi pro nomine suo patienti. Omnia enim mala, quæ pateris, & quæcunque bona ad honorè Dei in hac domo feceris in disciplina perseuerando, scribentur in libro vitæ æternæ, & computabuntur tibi ad maximū pramium in regno cælorum. Auerte igitur te à vanis, redi ad interiora mētis, recogita beneficia dilecti amatoris tui sapius tibi cōcessa, & adhuc ampliora in futuro reuelāda.

Benignitas
Iesu mira-
culum om-
ne superat.

6. Trahat

6. Trahat te ad seruiendum gratanter pijsimo saluatori, pietas eius immensa: ad amandū ipsum, bonitas infinita: ad sperandum in misericordia eius, charitas eius vsque in seculum extēsa, verē poenitentibus promissa, perseuerantibus in fine reddenda. Transeūt omnia, præter amare Deum, pereunt cuncta, sine Christo: amarescunt omnia, sine Iesu pro salute mundi incarnato, passo, crucifixo, resuscitato, & glorificato. Hæc sit sapientia vestra, fratres: hoc studium præ cunctis literarum studijs eligatis, meditari die ac nocte Iesum crucifixum, pro omnibus nobis in cruce immolatum, & in cælis eleuatum, vt tota spes vestra sursum tendat in ipsum, super omnia amandum & laudandū. Ideoque pro ipso pati & fatigari in eius seruitio, reputetis pro thesauro maximo, in agro sancte crucis inuento. Meditatio operum diuinorum & sermonum Christi, dulcedinem parit & latitiam, fidem roborat, spem erigit, charitatemque in corde accendit, quam se daturum fidelibus suis ipse promisit. Sed inuidus diabolus, qui Christum tentare audebat, & persecutiones in Ecclesia sapius suscitauit, ac multos sanctos vexauit: adhuc nō cessat molestare deuotos, radium boni ingerens, & claustrum rigorem dissuadens. Heu, callida instigatione multos decipit per blanda & mollia, terret per dura & aspera. Veruntamen Christo auxiliante, non nocebunt tela eius nequissima: sed erunt fortiter dimicantibus & viriliter resistentibus in laudem & gloriam, & diabolo ad perpetuam confusionem & poenam. A cuius laqueis & fraudibus nos semper custodiat IESVS CHRISTVS, qui est ad dexteram Patris, super omnia Deus benedictus in secula. Amen.

Nota Religiose.

Beatitudo
Religiosi
in quo
consistat.

7. **D**IXIT quidam deuotus, solitudinis amator: Beatus monachus desolatus, cui mundus exilium, cælum patria, cella paradisi est. Beatus Religiosus, Deo deuotus, seculo ignotus: cui oppidum carcer, claustrum refrigerium, labor requies, solitudo solatium, luctus gaudium, silentium pacis hospitium. Beatus, cui sacra lectio, cibus, oratio potus, psalmus iubilus, meditatio Christi, speculatio Deus. Beatus Religiosus, qui omnia studia & exercitia sua ad virtutes & beneplacitum Dei ordinat: & nihil singularitatis & ostentationis, verbo vel facto prætendit: cauens vrbique, ne Deum vel proximum offendat. Beatus, qui pro bono accipit, quando aliquis eum corripit & rectè instruit, ne in errore permaneat, & malè pereat. Beatus, qui os suum strictè custodit, ne otiosum aut nocuum verbum proferat. Talis magnam pacem habebit, bonam conscientiam & famam, deuotionisque gratiam obtinebit specialem.

Silentij
fructus.

8. Multa iurgia cessare facit, qui patiens est, & tacet. Religio-
sus in abscondito manens, quasi lucerna in nocte securè ardens.
Flabunt venti, & nõ nocebunt Deo vacanti & oranti. Verè magnus
thesaurus in ore sapientis, sed non minor in corde tacentis & o-
rantis. Dixit quidam expertus: Quicquid boni tacendo colligo,
hoc ferè totum loquendo cum hominibus dispergo. Quia Sam^{uel} *Judit. 15.*
son secretum suum mulieri retulit, & parabolam mellis non abs-
condit, postea ab hostibus captus & delusus fuit. Bonum est ergo
Religioso silentium servare, & verba sua cautè ponderare. Qui
enim silentium bene servat, quasi sacculum pecunia plenum se-
cum ad domum mentis portat.

Exemplum de silentio.

9. **F**VIT in partibus superioribus Monachus quidam ordinis *Religiosus*
Cisterciensis, sollicitus custos oris sui, & claustralis disci- *quidam lo-*
plinæ diligens obseruator. Hic zelo deuotionis accensus, vix v- *quedi gra-*
nicum verbum in hebdomada loquebatur. Cui Abbas causa so- *tiam fieri*
latij ait: Frater, do tibi licentiam quandoque loquendi cum fra- *sibi noluit.*
tribus. Qui respondit: Pater reuerende, non desidero talem licen-
tiam habere. Quod audiens Abbas, ædificatus est in responso
fratris libenter tacentis.

Exemplum de solitudine.

10. **Q**UIDAM Frater regularis ordinis foras emissus, expleto
negotio ad domum suam celeriter ac desideranter redire
studuit, vt Deo liberius in silentio vacaret. In via autem cõstitu-
tus, inuenit quemdam viatorem sibi amicum & notum, qui di-
uersa loca sanctorum & monasteria se visitasse asserbat. Inter-
rogatus ergo de religiosis locis, dicebat etiã se in sacro Carthusie
claustro fuisse. Cumque multa bona de situ loci illius in alto mō-
te, & arcta solitudine, ac fratrum ibidem habitantium rigore lo-
queretur, hoc tandem intulit, Inueni ibi Fratrem, cum quo li-
center loquens, curiosè interrogauit dicens: Quanto tempore
hic habitasti? Qui ait: Quadraginta anni lapsi sunt, & inte-
rim non vidi primam portam, per quam primò ingressus sum.
Audiens hæc Frater prædictus, miratus est: & alijs fratribus
suis ista, pro bono exemplo amandæ solitudinis, recitauit. O
quàm rarum & alienum est istud in multis religiosis, tempori-
bus istis: qui pro pœna carceris reputarent, si infra annum ex-
tra septa monasterij, vel extra portam, spatiandi causa exire
non deberent.

SERMO XIV.

De constantia & perseverantia in statu religionis.

2. Par. 20.
Heb. 10.

1. **C**ONSTANTES estote, & videbitis, auxiliū Domini super vos. Dilecti fratres, gratāter accipite verbū pię exhortationis, ad perseverantiam vos admonens in statu religionis, quę maximam remunerationē habet in cęlis. Proponatis firmiter in cordibus vestris, quōd velitis in loco & ordine isto, quem sponte elegistis, permanere constantes: & cum omnibus, in hac domo propter Christum diu ante tempora vestra congregatis, bona & mala sustinere. Qui dedit bene incipere, dabit per gratiam suam melius consummare. Non enim vestris meritis ad hunc conventum vocati estis, sed coronis eorum participes vos fieri credatis. Horum orationibus adiuuari & beneficiis sustentari gaudeatis, & gratias Deo semper agatis. Non enim ad otia & epulandum venistis, sed ut Deo fideliter & deuotē seruiatis. Et tāto sollicitiores & promptiores esse debetis, ad omnem obseruantiam ordinis, & communes labores; quanto plura convenientia in adibus & libris, in cibariis & vestibus iam habetis, quę multi seniores ante vos non habuerunt. Vos in labores eorum introiistis, ideo grati fitis de bonis acceptis.

Ioan. 4.

2. Hęc temporalia à Deo parata, quasi encēnia quędam, ad sustentaculū corporis vobis conferuntur. Si vtimini istis sobriē cū gratiarum actione & benevolentia, tunc adicientur vobis adhuc ampliora bona in cęlis, quę certissimē reddentur omnibus perseverantibus in ordinis disciplina. Et si necdū intelligere nec capere potestis futura gaudia, preparata in nuptiis cęlestibus; firmiter tamen credatis, quia fidelis & potens est Deus dare, quę promisit diligentibus se: qui non coactē, sed libera mente seruiūt ei die ac nocte sine querela. Idcirco cū ingenti sollicitudine, abiicit citō de corde vestro nociuā tristitiam & omnē indignationē, tanquam venenum diaboli; & studeatis inter fratres vestros, tāquam Angeli pacis inter conciuēs suos, conuersari Tollite super humeros vestros iugum Domini, amantibus leue & suauē, donec perueniatis ad patriam felicitatis æternæ.

3. Interim verō probari habetis more sanctorū per varias tētationes, quę in religione sapē contingunt, & nouitios hinc inde grauiter affligere solent; quatenus tanquam aurum in fornace probati, & à rubigine vitiorum præteritorum purgati, fulgeatis in conspectu Dei, sicut agni nouelli in fontibus loti. Enimvero post lachrymas & dolores, recipietis cōsolationes diuinas &

illumi-

illuminaciones mentales, omnes labores & angustias alleuiantes. Quid vultis amplius? Ecce nunc dantur vobis terrena bona, pro sustentaculo corporis in via laboris: postea verò dabuntur caelestia & sempiterna bona, in regno Dei cum Angelis sanctis: quia cognatos & amicos reliquistis, & Deo potius quam seculo seruire elegistis. Si igitur constantes permanseritis in eo, quod coepistis, latanter & fiducialiter à Christo in iudicio audietis: Vos estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis; & ego dispono vobis sicut disposui mihi Pater meus, regnum; ut edatis & bibatis super mensam meam, in regno meo. O dulce & cōsolatiofum verbum, confortans ad perseverandum in ordine assumpto, & in quacunque tentatione, & tribulatione, aut infirmitate, quis fuerit circumuentus! Dei profectò est adiuuare, & de omni angustia mentis & corporis afflictum liberare. Et qui confidit in Deo orando, & patienter se sustinendo, consolabitur tempore opportuno, gratias agendo de auxilio caelitus sibi collato. Non est personarum acceptor Deus, sed in omni statu & loco, in quo fuerit memoria nominis eius sub calo, aderit tentatis & tribulatis corde. Exaudiet eos pro sua clementia, & ostendet eis secreta iudicia sua, & mirabilia magna in omni re, quam operatur in terra.

Lucæ 22.

Deut. 10.

4. Non potest quis dicere Deo, cur me ita affligis, & aridum relinquis, & alium sic promotes, & plures voluptates habere permittis? Stulta & vana est huiusmodi cogitatio, vel in minima re dubitare aut conqueri de Dei prouidentia & bonitate. Infirmorum & insipientium mos est, reprehendere & malè interpretari facta prudentium, quæ non intelligunt: qui mirantur & scandalizantur plerumque in seipsis, quare Deus ista vel illa tam aperta mala fieri permittit. Quibus Psalmista ita respondet: *Iustus Dominus in omnibus vijs suis, & sanctus in omnibus operibus suis.* Et iterum: *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum.* Hoc igitur firmiter teneatis, quòd in omni loco oculi Domini contemplantur bonos & malos, & nemo potest se abscondere à iudicijs eius, nec multis pulchris verbis mala sua excusare, neque ad superiorem iudicem contentiosè appellare. Quicumque ergo in statu humili & ordine suo manens, contra tentationes & vitia sua strictibus certauerit: maiorem nunc gratiam deuotionis à Deo meretur, & in futuro amplioris gloriæ beatitudine perfruetur. Potest quilibet religiosus in ordine suo & loco, à Deo sibi prouiso, animam suam saluare & virtuosè proficere; si sollicitè seruat quæ ordo instituit, & Prælatus facere iubet ac consulit.

Psal. 146.

Psal. 118.

Eccli. 25.

5. Nemo igitur instabilis se seducat, neque stulta & vana imaginatione de alio loco cogitet; & de incertis futuris iucundiora sibi prophetando dicat: O Deus, si in tali loco & ordine essem,

Instabilitatis pruriginem vitet religiosus.

D

quam

quàm bene & deuotè me habere vellem, nec de aliquo ampliùs conqueri vel turbari. Heu miser & insipiens homo, qui extranea ob defectum feruoris cogitas, & sapius ex angustia præsentis passionis, leuiora confingis; cur non facis hæc bona in loco isto, vbi cum multorum fratrum gratia & bonæ conscientia pace viuere potes, Deo teste & fauente? Quare negligis modica tibi dicta, & præsumis ampliora futura? Præscito, quòd sæpe aliter & multo deterius contingere solet tepidis & dyscolis discipulis, quàm ipsi in animo priùs finxerunt, absque fructu alicuius valoris. Multos fefellit ista imaginatio; multos eruditos errare fecit, facilis loci mutatio: plures contristauit ad alium ordinem inconsulta migratio. Sæpissimè namq; in aliis probatum est, quòd rarò emendatior rediit, qui plura loca quæsiuit. Vbicunq; enim homo fuerit, homines inueniet, etiam claudos & debiles, quos vtique tolerare oportet. Et fortè imperfectiores aliquos videbis, qui tibi in multis non placebunt, nec tu eis similiter complacebis. Dicent fortè quidam, aut cogitabunt de te sinistrè: Si valuisses aliquid, mansisses potius in loco in ordine tuo cum pace. Manifesta tamè citò erit causa cuiuslibet discursantis de loco ad locũ, quid eum amplius agitauit. Non enim diu latere potest ficta sanctitas, nec animi leuitas; nec alios ædificat euagandi libertas. Nam verè deuotionis nutricius est solitarius, & religiosus inclusus.

6. Audite cuiusdam deuoti senis parabolam: Cùm aliquis vno pede claudus aut monoculus egreditur, rarò vtroq; sanus reuertitur. Vulpes exiens foueam, nescit diu per rectam incedere viã: Sic homo vagè mentis & dolosus nequit diu se fingere: sed seipsum prodit etiam inuitus coram multis ignotis, aut verbis aut factis apertis. Sepe etiam iracundia motus, ostèdit impatientia suæ aculeos, cùm fuerit pro culpa sua correptus, aut silentium seruare coactus. Superbus homo passionatus intrinsecus, ad breue coram aliis quandoque se comprimit, ne reprobetur & vilescat extrinsecus: processu verò temporis liberior factus, ad solita reuertitur inuerecundus. Sicque patebit pluribus, quia non verè fuit humilis, sed voluit videri bonus & iustus. Tentatio diaboli nõ permittit fugitiuum diu abscondi, nec quietè agere; sed per noua & inopinata obstacula pungere inchoat, multoq;e deterius vexare & cõfundere timidum laborat, quia nidulum suum insipienter reliquit. Onus quippe ordinis diurnum & nocturnũ, collo monachi impositũ, ostendit citò, quantum portare potest pro amore Dei, & sustinere. Idcirco in omni loco & statu, in omni officio & dignitate spiritali, aut occupatione tẽporali, permaximè necessaria est longanimis patientia, ac diuinæ gratiæ larga affluentia, cum frequenti precum instantia; ne infirma mens crebris ietibus

tacta

suorum sanctitatem commendat, & humilem eorum conuersationem sequi negligit: Qui regularis & religiosus vocatur, & viuendi normam, quam sancti posteris reliquerunt, seruenter non sectatur: Quidē bonis monasterij quotidie uiuit, & statuta monastica tepidē seruat aut leuiter frangit. At tamen propter S. Patres precedentes, qui religionis ordinem instituerunt, & regulas viuendi composuerunt, desides & vagātes à secularibus personis & magnatibus, quos Dei seruos credunt, etiam honorantur. Ideo vnusquisque seipsum rectē inspiciat, & aliis bonum exemplum tribuat: ne sancto ordini iniuriam faciat, & cōfusionem sibi malis moribus generet. *Va illi*, inquit Dominus, *per quem scandalum venit*. Si vis aliquem religiosum verē cognoscere & commendare, non corporis habitum album vel nigrum inspicere, nec ad subtilitatem verborum attende: sed humiles mores eius, interioris hominis imaginē praeferentes, considera. Gratiam quoque Christi, quam accepit, tacitus venerare: & Deum pro donis suis amare & laudare qui talem famulum sibi elegit in terra deserta, tentationibus & periculis plena. Cautē tamen & moderatē lauda, quem diligis: ne te & ipsum decipias, si vltra quā oportet aliquid dicas, de quo postea erubescas.

Matth. 18.

Monachi
perfectio
vnde di-
gnoscatur.

9. Fratres omnes in Christo vnum sumus, vnum Patrem caelestem habemus: omnes vnus sanctae matris Ecclesiae filij vocamur, quicumque in Christum credimus, & in Christo baptizati sumus. Ideo de habitu exteriori, & diuerso modo viuendi, contendere non debemus: sed vnusquisque in ordine & statu suo bene studeat viuere, & Deo soli ad votum cum gratiarum actione dignē placere. Non enim loci amoenitas, nec magnitudo; non vestis pulchra, nec gradus excellētia, perfectum facit religiosum: sed perfecta seculi abrenuntiatio, & vitiorum quotidiana mortificatio, & praecipuē puritas cordis, & amor virtutum, tendens directē in Deum. Religionis nomen magnam habet laudem inter seculares; sed sine contemptu seculi, parui ponderis est apud Deum. Sed quid valet altum nomen, sine opere virtutis? Quid prodest altus status, sine humilitate & charitate?

10. Ille verē religiosus est, qui seculo sponte renuntiat, & corde ad seculum non regyrat. Qui perpetuē se Deo obligat, & omnes voluntates suas propter Deum frangere studet. Qui enim cum sancto habitu & bono nomine opera virtutum sic agit exteriùs, vt tamen soli Deo, in omni cogitatu & actu placere intēdat interiùs, hic dignē laudandus est, & amicus Dei appellandus. Si cupis vanam gloriam vincere, attende singulos defectus tuos quasi omnibus notos, & cessabit vanae gloriae motus. Caue singularitatem verbis & moribus ostendere: noli nimium de te

prafu-

præsumere, cum prosperè tibi successerit: ne deiiciaris aduersitate ingruente. Maneas in loco tuo, & pone te ad patientiam; & inuenies pacem & gratiam coram Deo & hominibus, & eris dilectus fratribus cunctis. Sed ne aliquis de facili cogitet mutare habitum vel locum, referam vobis cuiusdam fratris factum, ad maiorem cautelam habendam.

Exemplum.

11 Fuit quidam frater in ordine regularium, probabiliter diu conuersatus: & procurator factus, apud multos religiosos & seculares erat bene visus & reputatus. Hic longo tempore tentationem habuit & desiderium transeundi ad alium ordinem & locum remotum; quod & fecit, licet minus prouidè & inconsultè. Nam ex debili fine, patuit postmodum leuitas inconstantia. Prouiderat autem secretè sibi locum apud quosdam religiosos mendicantes satis bonæ cõuersationis, sub regula beati Augustini degentes, à quibus etiam benignè & libenter est receptus. Nec longa mora extitit ad probandum, sed festinanter est inuestitus, propter vehemens suum desiderium adimplendum. Tam instanter petiit & anhelauit ad illum ordinem, vt eodem die libenter professionè fecisset, si fratribus hoc placuisset. Sed fratres cautiore quam ipse, quia conuersationis eius statum nesciebant, repentinò desiderio eius non consenserunt, sed tempus probationis (vt moris est) liberè ipsi indulserunt. Estimabant enim, sicut exteriùs apparebat, hunc aduenam vtilem sibi fore, quia personis indigebant ad ordinis reformationè. Sed cum iam inuestitus esset, mutatum est cor eius in aliud quàm credidit. Cœpitque vehementer contristari & pœnitere, quòd locum pristinum, vbi diu moratus fuerat, reliquerat; & fratres suos sine debita causa secretè dimiserat, quos non parum de suo recessu contristauerat & confuderat. Vix octo dies intercesserant, & in tantum (præ confusione mentis) doluit & ingemuit, quòd nec comedere nec dormire potuit. Interrogatus ergo, quid sibi obesset, dixit: Nullatenus possum in conscientia contentari, nec pacem habere, nisi iterum ad pristinos fratres meos fuero reuersus.

12. Quibus auditis, satis contristati & permoti sunt fratres: & acriter eius inconstantiã arguebant, eo quòd in tam breui tempore remutatus esset, & puerilem rem præsumpsisset. Ad quos ipse humiliter & verecundè respondens, ita se excusabat: Credatis mihi fratres, quia per multos iam annos hanc tentationè habui, vt ad alium ordinem transirem, & tam fortiter hoc in animo concepi, quòd putabam nunquam me posse mutari. Sed iam hoc ipsum experientia propria aliter esse probaui, quòd priùs perpendere nequii. His igitur ab eo dictis, nè scandalum adhuc latens

crumperet & cresceret, inito consilio faniori, miserunt ad Priorem quendam ordinis regularium, in vicino morantem, rogantes vt ad eos properanter venire dignaretur, causa necessaria urgente. Quo adueniente, rem gestam per ordinem pandunt: & quid iam faciendum sit, diligenter efflagitant. Nec longa mora trahitur, sed paci ab vtraque parte prouidetur. Igitur frater prædictus dolore magno compunctus, habitu præsumpto exiit: & rursus à Priore habitu regularium canonicorum in ordine consueto reinduitur; sicque turbationis occasio de medio subla-
ta repente cassatur. Deinde dato ipsi socio, ad monasterium suum pristinum rediit; & petens humiliter veniam de offensis patrat-
is, à fratribus suis misericorditer est receptus. Moxque iniuncta ipsi salutari pœnitentia, de præsumptionis errore castigatus est. Et de cætero cautior factus, didicit nil temerè debere agere; nec per alienas domos insipienter discursare.

SERMO XV.

De cauta custodia iuuenum, contra multas tentationes.

Ephef. 5.

I. *V*idete, quomodo cautè ambuletis: quoniam dies mali sunt. Dilecti fratres, his verbis admonet nos omnes doctor egregius, B. Paulus Apostolus: vt cauti simus, & fortiter certemus contra vitia in hac domo Domini: vbi est habitatio peregrinorū mundi, in qua erectum est vexillum sanctæ Crucis, in signum spiritalis militiæ, pro lucrands aureis coronis, in caelestibus regnis. Quapropter à proficiendi desiderio nemo torpescat: Dominus virtutum nobiscum, qui est fortis supplantator vitiorum & hostium fugator. Nemo turbetur, neque formidet ab impetu tentationum diuersarum, nec à multitudine contrariorum ventorum, neque à fatigatione laborum quotidianorum: quoniam per multas tribulationes oportet nos omnes intrare in regnum cælorum: sicut prædicat Euangelium Christi, & docent Actus Apostolorum. Nempe & ipse Apostolus Paulus vas electionis ad cæli secreta frequenter raptus, tentationes habuit, vexationes hominum passus est: atque in multis laboribus fatigatus, detractiones & murmurationes contra se iniustas sæpius audivit & sustinuit. Nec tamen propter aduersa affligentia à Christi seruitio & amore discessit, nec refrixit; sed magis viriliter ad tolerandum omnia se exposuit, & alios secum ad certamen propter coronam gloriæ confortauit; quam Christus seruis suis, multa contraria pro se sustentibus, promisit. Et factus est beatus Paulus tanto lætior & securior, ad percipienda præmia futura in cælo, quanto duriora pertulit à notis & ignotis, tanquam homo despiciabilis
in

Psal. 45.

*Luce 24. &
Act. 14.
2. Cor. 12.*

Paulus in
aduersis
probat
amicus
Dei.
Rom. 8.

in mundo. Fratres, nolite nimium timere pro Christo pati & vilipendi: omnia hæc nihil sunt, & citò finientur: immo comparatione futurorum bonorum & malorum, vix vnus puncti sunt aut momenti reputanda. Scitote ergo, quia hæc vita & regularis disciplina, quam Deo inspirante acceptastis, bona est, & animæ vestræ valdè salutaris, sed non ab hostium insidiis secura, nec à vexationibus hominum & increpationibus peruerforum semper quieta: quia modò iste, modò ille dicit aliquid aut facit, quod oculis vestris non placebit.

2. Quid ergo facietis? Patientes estote, & tacete: Dominus pugnet pro vobis, & veritas liberabit vos. Non perdati meritum vestrum, sed tacendo sustinete modicum, dignos vos omni confusione iudicantes. Adhuc non estis in cælo cum Angelis sanctis: sed in mundo cum hominibus bonis & malis; qui non deficient in hac regione vmbrae mortis. Idcirco potestis bene sapius gemere, & non leuiter ridere: magis autem timere, & non facillè de vobis præsumere. Itaque sollicitè, in omni loco & tempore, coram Deo ambulate: quia incerti estis de bono sine: & qualiter Deus velit facta vestra iudicare, nescitis. *Exod. 14.* *Timete Dominum omnes sancti eius, (ait Dapud sanctus) quoniam nihil deest timentibus eum.* *Psal. 35.* Quare hortatur omnes timere, & sub magna custodia disciplinæ stare? *Quia terribilia sunt iudicia Dei super filios hominum;* & nemo certus est, an dignus sit odio vel amore. Idcirco valdè vtile est homini adhuc carnali, dissoluto, & immortificato, habere timorem Dei: & omnia opera sua vereri, & vilia de se sentire. Nam timor Dei facit à peccato recedere, pericula tentationum præcauere; de præteritis malis dolere, à præsentibus delectationibus abstinere; de necessariis vitæ sobriè sumere, ac discretè actus suos regere; semper ad perfectiora tendere, & cuncta, quæ Deo magis placent, inquirere ac studiosè agere, & ad eius honorem omnia bona laudabiliter trahere & promouere. *Psal. 65.* *Timor Dei homini infirmo necessarius.* *Eccles. 9.* *Timor Dei quid efficiat.*

3. Heu, heu fratres, multa pericula circundant nos vndique: scilicet caro, diabolus, & mundus totus in maligno positus. Ex his generantur pericula & tentationes, & pauci sunt, qui sine læsione & iniquatione euadunt. Quid ergo mirum, si quis de sua fragilitate timeat, cum vbique laqueos diaboli contra se extendi percipiat? Si enim bona agit, bene legit, cantat, vel scribit: si orat, studet, prædicat, aut celebrat: ecce statim adest diabolus cum vana gloria; probum impugnans per prospera, volens eum deiicere & priuare gratia à Deo ipsi collata: Si verò in aliquod vitium per fragilitatem cadit, mox aduersarius lætus accurrit, suggeritque non esse magnum malum, nec grauiter puniendum: sed & breuiter confitendū, & cautè accusandū, cum multi talia & grauiora

graviora faciant, & fecerint. Sic lapsum tepidum hostis callidus decipit; quatenus parum poeniteat, tardè ad confessionem eat, communicare differat, ministrare timeat, ad exteriora se conuertat, cellam exhorreat, fabulari & ociari quærat, debilem se fingat, necessaria omittat, aliena inuestiget, diuina negligat, terrena mente reuoluat. Hec omnia si quis tempestiuè non expellit, grauiore diabolus laqueos incurrit. Rursum, quosdam debiles, per iracundiam & impatientiam, lædere & prosternere quærit; & modica re perdita vel ablata contristat & perturbat, indignationem suscitât, suspiciones immittit; bene gesta peruertit, falsa pro veris seminat, & mala pro bonis reddere suadet. O peruersitas hostis dolosi, quanta sunt insidie & decipulae tuae in omni loco & tempore, occultè lædentes & improuisè? Et quis cognoscat eas, & enumeret omnes? Solus Deus, omnium secretorum cognitor, nouit astutias diabolicas; qui docet eas præcauendas per scripturas sacras, ex Spiritu S. reuelatas.

4. Quid ergo faciet homo grauius tentatus, & multipliciter vexatus à facie inimici, qui etiam coram alienis accusatur & deridetur? Quò fugiet, vt laqueos euadat, & mala non audiat, nec videat? Quando veniet tempus, vt pacem & quietè habeat? Dixi vobis, & iterum dico omnibus, paruis & magnis: Pax nostra est in multa patientia, in vera humilitate, in contemptu omnium consolationum terrenarum, in forti tolerantia contrariorum, in longanimitate expectatione celestium gaudiorum. Recordamini igitur charissimi in tribulatione vestra, beneficiorum diuinorum & mirabilium operum suorum, ab initio creaturæ vsque ad consummationem seculi; & inuenietis, quòd pietas Dei excedit malitiam hominum, parcendo eorum malis, vt vitam emendent in melius. Et cum pios flagellat aduersis, etiã amorem suum in dilectis ostendit. Qui ergo verbera beneficia reputant, ipsi nunc pacem habent, & hos incundissima retributio sequetur in cælis. Ibi enim plena pax & securitas ab hostibus, libertas à vitiis, sanitas à morbis, requies à laboribus. Ibi diuitiæ sine sollicitudine, deliciae sine amaritudine, cognitio sine errore, dilectio sine fictione, gaudium sine mœrore, honor sine confusione, laus & gloria sine cessatione. Sed heu, hæc bona desunt in mundo, vbi omnia permixta sunt malis: nam rara virtus perfecta, raro conscientia ab omni macula pura. Et nisi assit gratia diuina & diligens cordis custodia citò negligens cadit in vitia & solita mala. Et vnde hoc accidit? Quia cum peccato nati sumus, & à iuuentute ad delicias carnis inclinamur: tepidè ad virtutes nos damus, inuitè à propriis conceptibus retrahimur, vanis implicamur, aliena scrutamur. Ideo proniores sunt sensus nostri (etiam post conuersionem

Pax nostra
vbi sita.

In cœlis
felicitas
qua.

&

& confessionem peccatorū) ad terrena & visibilia bona sibi nota redire quā ad celestia & invisibilia desideranda assurgere. Grauis dolor est vago homini, abstrahere mentem ab infimis bonis, naturā suā assuetis; grandis labor attollere animum ad superna & æterna bona, abscondita ab oculis humanis. Heu, heu, quanta angustia animæ, laborare & certare quotidie contra se, pro æterna vite retributione.

5. Sed latent adhuc tanta bona, & magna merita, & infinita præmia: quæ Deus laborantibus, certantibus, dolentibus, & piè sustinentibus, copiosissimè reddet in futuro, secundum sua promissa in Evangelio sancto: *Ecce (inquit) merces vestra multa est in celo*, quæ dabitur vobis pro breui certamine atque pressura in mundo. Sed quis potest omnia pericula huius vite cognoscere & prædicere quæ possunt homini sub sole in loco tentationis contingere? Nam iusto & impio multa aequè similia eveniunt. Sepe etiam adversa plus contristant, quā bona adepta lætificant. Si aliquis pauper est, sollicitudo vrget eum de bonis acquirendis. Si dives fuerit, timorem habet de perdendis. Væ ergo habenti, & væ non habenti, quia utrobique instant pericula peccadi. Orat ergo Sapiens, mediam viam eligens, & dicit: *Diuitias & paupertatem* *Pro. 30.*
ne dederis mihi, sed tantum victui meo necessaria prabe His, fili mi, amplius ne requiras. Paupertatē Christi amicam propter Christum non verearis; quia sponte pati defectum virtutis est, & acquisitio regni celestis. Dulcior est sepe siccus panis pauperis esurientis, quā crapulosa mensa satiari diuitis. Salubrior est mendicanti aqua potus, sub vili tecto asseris; quā fortis vini copia in palatio regis. Plus enim diuitem fatietas ciborum grauat, plus vini potus caput eius lædit, quā tenuis victus stomachum mendici languentis.

6. Periclitatur autem citissimè sancta paupertas in diuitiis magnis, sobrietas in conuiuio lautis, humilitas in honoribus altis, castitas in amicitia cum feminis, deuotio in tumultibus, cōpunctio in risibus, silentium in turbis, puritas cordis in rumoribus, quies in laboribus, mansuetudo in aduersis, prudentia in officiis, tranquillitas in occupationibus, discretio in correptionibus, sapor diuinorum in fabulis vanis. Ecce quomodo virtutes obscurantur & subauntur, per nimiam familiaritatē quorundam actuum cum secularibus. Citò namque spiritualis dulcedo per externa negotia perditur; & feruor charitatis à Deo quæsitus, per longas fabulas frigescit & extinguitur. Et nisi per compunctionem leuitas mentis frenetur, per orationem tepiditas expellatur, per lectionem serenitas recuperetur, per puram & humilem confessionem conscientia crebrius mundetur; vitia assueta redeunt, & cresunt.

Luca 6.

Pro. 30.

Virtutes
vbi nā pe-
riclitentur.

crescunt, indurant, opprimunt, & affligunt.

7. Quapropter necesse est religiosum fratrem seipsum præcipue admonere, & aliorum admonitiones benignè accipere; magnam curam contra passiones suas adhibere, ac fortiter contra vitia irruentia rebellare: quia per fortia certamina itur sine dubio ad gaudia sempiterna, vincētibus in extremis reddenda. Hinc Christus per beatum Ioannem in Apocalypsi loquens adhortatur strenuè fidelem militem suum certare, & contra diaboli nequitias per orationes & sacra studia vigilare. *Esto (inquit) fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.* Et iterum in eodem: *Vincenti dabo manna absconditum, & nomen novum, quod nemo scit, nisi qui accipit.*

1. Tim. 2. De quo beatus Paulus ait: *Nemo coronabitur nisi qui legitime certauerit.* Duo preciosa dona Christus promittit bellatori suo, ne deficiat in certamine contra vitia; scilicet, manna diuinæ consolationis in præsentia, & coronam perennis lætitiæ in regno caelesti. Nolite ergo fratres seduci inanibus verbis per amicos seculares, nec attendatis ad honores temporales: sed tenete bonam & rectam viam per regularem vitam, perducentem ad vitam æternam. Quam nobis omnibus Dominus Iesus Christus post labores & dolores huius mortalis vitæ concedat, qui pro nostra salute fortiter in mundo laborauit, & certauit, doluit, fleuit, orauit, passus & crucifixus triumphauit, Amen.

SERMO XVI.

De districto Dei iudicio, ubi accusabunt nos omnes creatura.

1. Pet. 5. **H**umiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis. Dilecti fratres, seriosè attendite sacra beati Petri Apostoli verba, quæ iam in epistola eius sunt lecta. Hortatur enim omnes ad veram cordis humilitatem: ut homo consideret altissimam super se Dei potentiam, & propriæ fragilitatis multiplicem miseriam. Hæc duo simul iuncta faciunt humiliter de seipso sentire, & de nullo bono opere superbire. Hinc rursus ait: *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* Inspiciatis ergo corda vestra, Deo in omnibus aperta. Recogitate mala præterita, præsentia pericula, futura Dei iudicia, & quàm districtè sint omnia opera nostra examinanda. Nescimus fratres, qualiter Deus iudicabit nos.

2. Timeo autem, quod accusatores nostri multa gratia obiciant nobis, de quibus nunc parum recogitamus. Sed qui sunt isti accusatores nostri? Verè valde multi, de quibus nunc aliqui sunt recitandi. Accusabunt nos Angeli sancti, quia instinctibus diuinis non obediimus: sed potius carni & sanguini ultra necessitatem sæpe indulsumus. Accusabunt nos demones horridi & maligni: loca, tempora & personas allegantes, in quibus &

Accusabunt nos multi in extremo examine, Angeli, demones,

cum

cum quibus peccauimus, nec dignam poenitentiam fecimus.

3. Accusabunt nos sancti Patriarchæ & Prophetae, quia bona eorum exēpla & fidem nō sumus imitati per opera; qui prædixerunt nobis multa bona, per sacra eloquia, de Christo & vita æterna.

Patriarchæ
& Prophetae.

4. Accusabunt nos sancti Apostoli & Euangelistæ; quia illam perfectionis viam, quam à Christo didicerunt, & tenuerunt, & docuerunt, tam negligenter & tepidè secuti sumus; etiam postquam monasterium intrauimus, & Deo seruire promissimus.

Apostoli
& Euangelistæ.

5. Accusabunt nos sancti Martyres pro Christo occisi, quia eorum patientiam, saltē in paucis vexati, debiliter sectati sumus, & ad mollia carnis prolapsi, vix scintillā primi feruoris retinemus.

Martyres.

6. Accusabunt nos sancti Confessores, & omnes religiosi ordines, quia eorum abstinentiam & laborem, in vigiliis & ieiuniis multis, in orationibus, lectionibus, & sacris meditationibus, sicut de eis legimus, pro posse secuti non sumus.

Confessores.

7. Accusabunt nos boni Pastores, Sacerdotes & Doctores, qui multum laborauerunt pro salute animarum, pro cōuersione peccatorum, pro disciplina religiosorum, pro consolatione tribulatorum. Quia eorum prudentiam & prædicationem non sumus in claustris per contemptum seculi perfectè imitati: nec cum tanta reuerentia & amore eorum libros, super mel & fauum dulcissimos, gratanter accepimus, nec studiosè perlegimus: nec diligenter ad sacros eorum sermones aduertimus.

Pastores
boni.

8. Accusabunt nos lectores, cantores, scriptores, & omnes libri: quos in choro, in dormitorio, in refectorio, & in cellis pro studio habemus: quia fructum paruum in istis fecimus, sed ad aliena & vaniloquia sapius auscultauimus. Ideo dicent, si loqui possent: Cantauimus vobis, & non saltastis præ magnitudine gaudiorum & præmiorum futurorum, quæ in libris nostris scripta continentur, quæ Deus vobis pro consolatione & eruditione vestra transmisit. Rursumque dolentes cum lugentibus pueris dicent: Planximus vobis, & non plorastis præ nimis miseris & poenis futuris, quas vobis frequenter denunciauimus.

Scriptores
& libri.

Matth. II.

Ibidem.

9. Accusabunt nos sancti Eremitæ, solitariae vitæ amatores, à secularibus mente & corpore segregati: quia eorum angelicam conuersationem & celestem contemplationem, in continuis orationibus & deuotis meditationibus, in silentio & laboribus, in abrenuntiatione terrenorum & mortificatione vitiorum, negleximus perfectè imitari. Ideoque ipsi exultabunt in magna gloria, coram Deo & Angelis: & nos confusi stabimus propter delicias, quas libenter acceptauimus.

Eremitæ.

10. Accusabunt nos sanctæ virgines, sanctæ viduæ, & omnes pueri & puellæ, pudicitiam Deo amabilem constanter obser-

Feminæ
sanctæ.

uantes,

uantes, quæ licet sexu & ætate fragiles essent, tamen per dura tormenta, ab amore & fide cælestis Sponsi, separari non potuerunt. Nos vero difficulter à periculis & occasionibus carnalium vitiorum cauemus, plerumque inuitè ieiunamus, & rigorem silentij laxè seruamus: clausuram & secretum cellæ, pro pace cordis & conuersatione deuotionis, insipienter abhorremus. Et heu frequenter susurrando, leuibus verbis (diabolo instigante) offendimus: qui auctor est turbationis, susurrij, & leuitatis. Multæ namque sacræ virgines & nobiles matronæ, inter amicos & parentes seculares, inter diuitias & honores, à deliciis abstinerunt; inter persecutores & derisores, castitatis propositum fortiter tenuerunt, clausuras & carceres, vincula, verbera, & exilia, patientissimè tolerarunt. Quid ergo ad ista dicemus, qui viri sumus? Nam sapius foris spatiari querimus, vnde paruum fructum reportamus. Erubescamus dilecti fratres, quòd tam multos religiosos sanctos ac sanctas virgines, senes & iuuenes, passos legimus, & adhuc parum pati valemus. Sequamur eos pœnitendo de malis, quos sequi non possumus moriendo pro virtutibus. Dicamus omnes gemendo & flendo: Misere nostri Domine, parce peccatis nostris, da veniam de omnibus offensis; placare sanctorum tuorum meritis & precibus, tibi gratissimè acceptis. Sunt præterea & alij multi accusatores nostri; scilicet locus aptus, ordo sanctus, & habitus religiosus. Quia etsi seculum reliquimus ad oculum foris, & religiosum habitum portamus cum aliis; tamen statuta ordinis tam strictè non custodimus, sicut promisimus.

Rectores. 11. Accusabunt nos prælati & rectores nostri, cum fuerint coram Christo, de bona conuersatione nostra, diligenter per singula interrogati. Oportet enim quòd dicant purè rei veritatè, ante iudicem Christum omnia secreta scientem. Inter multa præcipuè quæretur ab ipsis, & exigetur à nobis, si in omnibus cum debita reuerentia obedientes fuimus. Si pacem & concordiam cum fratribus, salua ordinis disciplina, seruauimus. Si diuinum officium diu noctuque, deuotè & attentè, alacriter & vigilanter, persoluimus. Si pro benefactoribus viuis & defunctis, feruenter ac frequenter orauimus. Si pro quotidianis excessibus & defectibus, dignam pœnitentiam egimus. Si pro tribulatis amicis & aduersariis nostris, preces ex charitate & pia compassione effudimus. Si commune bonum & obedientiam, omni priuato studio & deuotioni præposuimus.

Fratres. 12. Accusabunt etiam nos fratres nostri, videntes conuersationem nostram, à manè vsque ad vesperam; quia bonum exemplum eis non dedimus, vigilando, orando, laborando, & aliis deuotis exercitiis insistendo; sed pretiosum tempus pœnitentiæ
infru-

instructuosè expendimus, proprium commodum quarendo, & vtilia omittendo.

13. Accusabunt nos seculares homines, peregrini & hospites aduentantes, quia viderunt nos foris vagantes, leues moribus, dissolutos verbis, bene vestitos, delicatè comedentes, parum laborantes, diu fabulantes: tardè ad chorum, ad cellam, & quietem properantes. Nam tenemur eis, & omnibus hominibus, dare bonæ conuersationis exemplum, eo quòd facti sumus Deo & Angelis spectaculum: cunctisque intuentibus, doctis & indoctis, æternæ vitæ oportet ostendere viam, & boni nominis gerere famam.

Seculares.

1. Cor. 4.

14. Accusabunt nos insuper elementa, & omnes creaturæ cæli & terræ, propter multa seruitia vsibus nostris exhibita, quia creatori nostro debitum famulatum non exhibuimus; & gratiarum actiones pro collatis beneficiis, totis cordium affectibus (sicut oportuit ac decuit) non persoluimus secundum vires, quas à Deo accepimus. Ex quo enim sani videmur, ac necessaria quotidiana à prouisoribus nostris sine magna sollicitudine percipimus, & donaria gratuita libenter acceptamus, ideo iam magis Deo obligamur, tanquam commensales regis cælestis.

Elementa & creaturæ omnes nos accusabunt in iudicio.

15. Ignis dicet, & contra torporem & ingratitude nostram exclamabit: Ego, iubente Deo creatore meo, vobis in multis locis subuenio. Ego sicut fidelis seruus gratis seruiuo, sanis & infirmis, in coquina, in pistrino, in braxatorio, in lauatorio, & in oratorio: & quotiescunque necessarium est, pium me præbeo omnibus calefacere se volentibus ad ignem. Ego virtute mihi data comburo straminæ, cespites, lapides, & ligna; exiccio humida, calefacio frigida: mollio dura, induro mollia; in diuersis materiis ago contraria, mira Dei potentia legibus naturæ impressa, vt vos habeatis commoda vestra ad seruiendum Deo cum læticia & gratitudine magna. Nam in hyeme manus vestras & pedes calefacio, candelas accendo, tenebras fugo, claritatem lucis oculis reddo. Quid debui facere, & non feci? Respondete creatori meo, si negati obedire eius imperio. Feci enim sine contradictione, tam bonis quàm malis, quæcunque mandauit fieri Dominus, conditor meus, omnipotens & misericors Deus. Bonis quidem & iustis, ad vtilitatem eorum serueo & luceo; malis verò & ingratis, ad vindictam ardesco. Cumque Deus iratus iusserit, tunc ciuitates, villas, & castra comburo; & tam diuites quàm pauperes sine personarum acceptione deuasto; omnemque mundi lætitiã, pulchritudinem, & abundantiam, in cinerem redigo, & tamen illæsus in propriæ naturæ forma permaneo.

Ignis.

16. Aër dicet: Ego auram bonam & serenitatem præbeo, ad commodè ambulandum, ad ingeniosè laborandum, ad fructuosè seminandum.

seminandum.

feminandum, & ad maturos fructus in horrea & vascula hominum colligendos. Sed quia sæpe homines abutuntur bonis datis, ad vanitates & illicita lucra exercenda; iratus Deus malitiis eorum, subito me cogit exercere terribilia in terra, in mari, in arboribus, in pecoribus, in castris, in oppidis, in agris, & in domibus sacris. Nam clara adhuc die nemine aduertente nubes eleuo, ventos produco, fulgura emitto, tonitrua genero, tempestates excito, mare perturbo, grandines proiicio, imbres effundo, terram concutio, arbores euello, domos subuerto, & miram Dei potentiam in istis inferioribus terribiliter ostendo; vt omnes peccatores terræ Deum timore discant: & quàm horrendum futurum iudicium in nouissimo die sequatur, ex præsentibus malis perpendant.

Aqua.

Psal. 106.

Exod. 7.

Exod. 17.

Exod. 15.

Ioan. 2.

17. Aqua dicit: Ego terram imbribus irrigo, fontes & flumina produco, pisces diuersi generis enutrio, naues & galeras multis opibus onustas firmiter porto, & ad longinquas regiones & insulas flante vento transuecto; & multa mirabilia opera Dei, in mari & in aquis multis, nauigantibus demonstro; vt annuncient opera eius in exultatione, cum ad portum peruenerint; & de magnis periculis liberati, magnificè gratias agant: Et quia peccata vindictam exigunt, ideo grauiter Deo offenso, sæpe naues tempestate quatit & frango; sæpe homines submergo, pretiosas rerum copias absorbeo, & tanquam lutum platearum aurum & argentum, in quibus homines confidunt, in imum prosterno. Quatenus avari & superbi gigantes, qui deprimunt pauperes, & defraudant innocentes, in diuitiis suis non exultent, nec spem in terrenis ponant, sed in Deo viuo, qui cuncta fecit ex nihilo, & pauperes pascit in modico. Ego sanctorum manus & pedes lauo, & malis & ingratis ad multa deseruio. Sipientibus potum præsto, puteos & fossas impleo, purgo sordes, candido vestes, & ad varios vsus hominum & pecorum, dulcia pocula aquarum de fontibus & torrentibus propino. Ego propter peccata hominum, versa sum in cruorem in terra Ægypti, contra naturam, de petra deserti largissimè fluxi; ad preces sanctorum conuersa sum in dulcedinem, & ad verbum Christi in saporem optimi vini. Multas igitur gratias Deo reddere tenentur, qui copiam aquarum habent, & pisces retibus captant. Qui verò vino & poculis variis se inebriant, & pauperibus parum aut nihil tribuunt, cum diuite in inferno cruciabuntur.

Terra.

18. Terra dicit: Ego homines & iumenta sustento; vias planas & semitas rectas, per campos & nemora euntibus, exhibeo: Montes & colles ne aque præualeant, ad refugium seruo. Ego ligna, gramina, & varias herbarum species nutrio, vineas, & oliueta,
ficus

ficus & mala granata, poma, pyra, nuces, amygdala, fabas, pisa,
 ordeum, triticum, flores, rosas, lilia, violas profero : & per singu-
 los annos cultoribus terræ & messoribus consuetos reditus soluo.
 Et pro omnibus istis beneficiis, largiter hominibus apportatis,
 non aliud requiro & gratum habeo, nisi vt omnes vbique terra-
 rum nationes & in sulæ gentium, Deum cognoscant, colant, præ-
 dicent, laudent, & adorent : & super omnia bona visibilia & in-
 uisibilia diligant, honorent, & exaltent : quamdiu viuunt, odo-
 rant, spirant, terram calcant, fodiunt, plantant, & ædificant.
 Ego quoque post mortem carnis, recipio corpora defunctorum
 in gremium meum, tanquam mater filios luce priuatos. Quia
 de terra facta sunt, & in terram omnia reuertentur, sicut ad ma-
 trem suam, vnde factus est Adam, & tanquam ad commune ho-
 spitale omnium mortalium peregrinorum. Cum enim quis inu-
 tilis fuerit mundo, aut senio fatigatus, aut bello occisus, aut
 morbo infectus, aut vultu deformis, & nemo hunc amplius vo-
 luerit in domo tenere, nec in lecto refouere ; tunc sine longa mo-
 ra, ad me amici vel vicini recurrunt, foueam parant, & abiectum
 suum ad me reducant, & sub lecto meo in terra abscondunt. Et
 quem viuentem dilexerant, & valdè laudabant & honorabant :
 iam mortuum vitant, nares obstruunt, inspicere horrescunt, &
 recedunt. Ego autem terra à Deo creata misericordiæ plena, nul-
 lum defunctum quantumcunque miserum, leprosum, aut fau-
 cium, aut foetidum abhorreo aut contemno ; sed sine personarum
 acceptione, omnes Adæ filios & filias generaliter admitto, qui
 propter primi parætis culpam, coguntur redire in terram, de qua
 omnes traxerunt originem. Ego indifferenter aperio pauperi &
 diuiti locum sepulchri. Et si interdum viuentes pro loco digniore
 litigant, defuncti tamen tacent, nec sepelientibus contradicunt.
 Omnes Reges terræ, omnes Principes, omnes Duces, Comites,
 Barones, Præsides, milites nobiles, ignobiles, antistites, Abbates,
 Doctores, Legistas, Sacerdotes, clericos & laicos, breui tugurio
 claudio, tego, & conseruo ; donec nouissima tuba resonante, Chri-
 stus in maiestate sua cum Angelis sanctis apparuerit in maxima
 gloria. Tunc enim coget iterum reddere corpora in sepulchris
 dormientia, ad præsentandum in iudicio bonos & malos singu-
 los cum corporibus suis sine mora ; vt recipiat vnusquisq; mer-
 cedem vel pœnam secundum opera sua, quæ gessit in vita. Nec
 tunc potero aliquem violenter retinere, nec prece vel pretio à fa-
 cie iudicis & ab ira agni amplius abscondere, nec armis defende-
 re : Quoniam iustus Dominus iustè iudicabit omnes fines terræ,
 iustos misericorditer saluans, & impios pro suis demeritis iustif-
 simè damnans.

2. Cor. 5.

Ibidem.

19. O utinam mortales ista pensarent, & de districto Dei iudicio, cum tremore & gemitu frequenter cogitarent! *Omnes enim* (vt Apostolus ait) *stābimus ante tribunal Christi*, de singulis malis prateritis rationem redditari: accusantibus nos (vt dicitur est) omnibus creaturis, circumstantibus Angelis & demonibus ante paratis ad recipiendum secum in ignem damnatos. Ibi nullus se poterit excusare, nec ad excellentiam Imperatoris appellare nec literis Apostolicis neque privilegiis regalibus se defendere, contra sententiam iudicis cuncta ab æterno cernentis; qui secretissimas cogitationes & opera singulorum, in qualibet ætate & hora patrata, cognoscit notitia clara, nullo ipsi referente. Cuius tremendum iudicium omnes nunc reuereri debemus, & ante iudicium diem & mortis horam, cum vera cordis contritione, de malis omnibus poenitere, & veniam humiliter petere: ne fortè de hoc mundo subito ad iudicium rapti, cum impiis perpetuè damnemur. Præstet nobis misericors Deus, nunc & semper inuenire misericordiam ante thronum gratiæ suæ: vt cum electis mereamur benedici, & in regnum gloriæ feliciter introduci, Amen.

SERMO XVII.

De vana gloria vitanda, & humili obedientia sectanda.

2. Cor. 10.

I. Q *ui gloriatur, in Domino gloriatur.* Dilecti fratres, si vestram sæcularē vitam præteritam cum dolore cordis recogitatis, & quantum Deum offendistis ad quid gloriari potestis? Si etiam negligentias quotidianas & offensiones diuersas tantè considerare velitis: unde gloriari habetis, qui tam defectuosi estis? Qui mala sua præterita, & præsentia pericula, vigilanter attenditis & strictè ponderat, nunquam de operibus suis vanè gloriari potest. Quis nostrum scit, qualiter Deus singula verba, cogitationes & opera, die & nocte pensat & iudicat; vtrum ea acceptat, vel reprobat? Nescit etiam homo, quamuis modò bonus & deuotus sit, quamdiu sic manebit: vtrum melior an deterior adhuc fiet. Fratres, si occulta Dei iudicia, & terribilia opera eius super filios hominum, ab initio mundi cogitare cœperitis, evanescet cuius omne altum & carnale, quod delectat in terrenis. Vnde sanctus David orat: *Confige timore tuo carnes meas, à iudicijs enim tuis timui.* Sicut Deus pius & misericors est poenitentibus, & feruenter se emendantibus: ita rigidus est & terribilis, malè & negligenter agentibus. Nolite ergo gloriari in malitia & nequitia elati cordis vestri, sicut multi fatui faciunt; qui luto inquinati non erubescunt, sed etiam ab alijs derisi, latentur & rident.

Psal. 118.

2. Le-

2. Levate oculos vestros ad caelum; & Angelorum dignitatem, puritatem, ac summam beatitudinem respicite; qui non quaerunt laudem propriam, nec alienam gloriam: sed Dei gloriam, & honorem, & decorem, a quo conditos se cognoscunt; in quo & invicem se diligunt, ac totum ei gratissimè ascribunt, quod potissimum ab eo acceperunt. Si ergo Angeli sancti humiles sunt, & grati Deo in tanta sublimitate, quanto magis homo mortalis & peccator humiliare se debet, & omnem vanam gloriam refutare? Disce miser & superbe, non altum sapere, sed humilibus corde & ore consentire; ut inuenias gratiam coram Deo & Angelis, quam elati assequi nequeunt: & ne perdas aeternam gloriam in caelo, quam mali Angeli per superbiam perdiderunt. Stude soli Deo in omni opere bono velle placere, & omni humanae creaturae propter Deum te subicere; maioribus obedire, minoribus subuenire, omnibus reverentiam exhibere, mores infirmorum & perverforum piè tolerare.

Rom. 12.

3. Si queris sanari, si optas beari & exaltari, sequere humilem Christum & despice te ipsum. Non enim aliter poteris ascendere in caelum, nisi te humiliaveris ex toto corde propter Deum. Non desideres esse in ore hominum, qui vanis laudibus decipiunt fatuum temporalis gloriae amatorem. Inspice in veritate cor tuum, quam multis passionibus sit obnoxium, & non gloriaberis in teipso, nec proximum tuum despicias, quantumlibet pauper sit & infirmus. Memoriter retine notabile verbum Christi: & cum te tentaverit vana gloria mundi, responde tibi ipsi, quod Christus Iudaeis dixit: *Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est.* Recedat ergo vana gloria & laus humana, de scientia & arte acquisita: cesset stulta iactantia de opere bono & sermone perito: euellatur secularis astutia de corde religioso: pereat falsa imaginatio de sanctitate foris ostensa: erubescat praesumptio novitatis, absque fructu charitatis contra pacem communitatis. Gaude semper columbina simplicitas, absque felle amaritudinis: corripue fratrem in spiritu lenitatis: doce plus exemplo humili, quam verbo subtili. Porta compatiens tibi contrarium, quem emendare non potes ad purum. Veniet citò tempus, cum iniquitas oppilabit os suum, & nequitia redundabit in caput fallentis; sustinebitque confusionem suam, qui libenter humanam appetit laudem, & honoris querit dignitatem.

Ioan. 8.

Psal. 106.

4. Quid sanctitatis confert magni nominis dilatatio, quando parum vel nihil virtutis residet in conscientia? Quid devotionis praestat diversarum regionum pervagatio, quae magnae vanitatis causa est & mentis distractio? Quid utilitatis affert religioso dominorum notitia, & aliorum murorum & castrorum curiosa in-

E

spectio?

spectio? Nempe de terra omnia ista facta sunt, & in terrā omnia reuertentur. Sæpe etiam per potentiam armorum ad puluerem deiiciuntur, & igne comburuntur. Melior est ergo pauper, latens in vili domuncula, comedens olera & legumina cum bona conscientia: quàm diues habitans in aula pulchra, bibens vina, & edens pingua cum lætitia & superbia, repletus mala conscientia. Cui potest illud Euangelicum verbum rectè assignari: *Stulte, hac nocte à te animam tuam reperens, quæ autem parasti, cuius erunt?* Nemo itaque de vanis hominum laudibus gaudeat, etiam si aliquid laudabile agat. Nemo de bonitate sua nimis confidat, neque de fortitudine sua inaniter præsumat, nec etiam de nobilitate generis se extollat. Nemo de facultate scientiæ infletur. Nemo de dignitate prælationis super alios gloriatur. Nemo de abundantia pecuniarum & reddituum confidens, diuitem ac felicem se reputet, nec pauperes despiciat; quia nescit quamdiu viuet, & ista tenebit: nescit, quid molestiæ sibi inde prouenire possit, cum Deus hoc permiserit. In omni denique re temporali & opere humano, incertus est processus & bonus exitus. Nam sæpissime res aliter eueniunt, quàm homines putant; & sæpe consilia in contrarium mutantur. Nesciunt cæci montes claro die speculari, quamuis astuti fuerint.

5. Falluntur frequenter sapientes in oculis suis de futuris, qui in sua calliditate confidentes, Deum ante oculos suos non habent. Nam qui terrena ambiunt, honores diligunt, voluptates sequuntur, damna metunt, prospera concupiscunt, altiora petunt, in vanis gaudent: iusto Dei iudicio iterum dolebunt, miserabiliterque de perditis bonis affligentur. Inter spem bonorum & metum malorum, cor seculare & carnalè continuè fluctuat, quia anchoram spei in cœleste desiderium non figit: vbi omnia bona abundant, & perpetuò durant. Quapropter charissimi fratres, ex quo nemo pro certo nouit, quid de futuris sibi vtilius sit, aut magis pro salute animæ suæ expediat, tutius est & honestius vti consilio sapientum & expertorum, & præcipuè prælatorum nostrorū ac seniorum; qui habent scientiam scripturarum & experientiam periculorum de se & de aliis multis. Sæpe enim diabolus instinctu maligno deuotos etiam sub specie boni decipit. Nullus ergo in desiderio suo & imaginatione priuata capitosus sit, nec in proprio videre & naturali ingenio animosè abundet; sed etiam in paruis rebus, non satis clarè sibi notis, timoratè procedat, consilium quærat, cum deliberatione agat. Motuum suum dicat, latens mentis vulnus aperiat, medico credat, sub fictis verbis semetipsum non decipiat; non aliter ore dicat, quàm in corde habet, quia scriptum est: *Perdes omnes, qui loquuntur mendacium.* Est

regula

Luca 12.

81. 40. 7.

207. 11. 9.

Psal. 5.

regula iuris: Qui malè narrat, nihil impetrat, sed omni beneficio indignum se facit, & suspectum quampluribus reddit.

6. Magna & laudabilis prudentia est, industria propria renuntiare, humiliter superiori obedire, doctiori credere, experientiori acquiescere; & in omnibus bonis Deo placitis hilarem se semper exhibere. Nec timendum ibi erroris periculum, vbi pia intentio Prælati excusat obedientem discipulum. Demum omnibus religiosis Christo obligatis securè studendum, vt totum negocium perplexitatis suæ, totum desiderium deuotionis, totum studium lectionis, totum otium contemplationis, omnem fructum prædicationis suæ, & quicquid boni mente concipiunt, primò studeant Deo in secreta oratione presentare. Deinde hoc idem fideliter Prælato suo, sicut vicario Christi, in aperta confessione humiliter exponant; & indubitanter ipsis committant, quid facere debeant vel dimittere. Nam perfecta obedientia de suo proprio quæsitu nihil habere debet, nec paruum nec magnum, cum amore vitioso possidere: quatenus omni cupiditate & commoditate euulsa pro posse, liberum volatum anima habeat ad cælum. Huic Christus iam viuere est, & mori quotidie pro Christo, maximum lucrum: Esse verò cum Christo, vnicum desiderium, & felicissimum bonum. Fratres, semper in corde firmiter teneatis verbum sapientis Salomonis, qui simplicem obedientiam cum resignatione propria voluntatis præfert omnibus sacrificiis, dicens: *Melior est obedientia, quàm victima.* Et item: *Omnia fac eum consilio, & post factum non poenitebis.*

Phil. 1.

Eccles. 4.
Eccli. 32.

Exemplum.

7. ERant duo deuoti fratres in congregatione Dauentriensi studio vacantes, & loquebantur pariter de virtute obedientia. Dixit ergo vnus alteri socio suo: Sæper mihi malè successit, quando neglecto consilio, feci voluntatem meam. Respondit alter: Nec me poenituit, quòd bonis consiliis acquieui. Noui senem fratrem, qui in iuuentute sua, seniorum verba valde libenter audiuit: sed de hoc multum doluit, quia multa obliuioni tradidit.

SERMO XVIII.

De spiritali militia, contra vitia.

1. **C**VM audieritis praelia & seditiones, nolite terreyi. Dilecti fratres, in hac vita inter hostes versamur, & ex omni parte bellum nobis instat contra vitia gerendum. Quotidie tentamur & impugnatur, nunc quidem molliter, nunc acriter, semper autem periculosè & nequiter, diabolo nobis vbique insidiante & infestante. Nullus quippe viuens, à tentationibus & turbationibus totaliter

Luca 10.

liber est, quamdiu spiritus in corpore manet: sed quilibet cogitur etiam inuitus portare pondus dei & æstus. Nemo ergo otio torpeat; nemo à castris Dei recedere cogitet; nemo ante finem belli arma sua deponat. Accingatur nouus miles ense nouo in feruore spiritus, contra nequitiâs diaboli pugnaturus. Pugnet fortiter in gladio bis acuto, timorem pariter & amorem Dei in mente habendo, secretum orationis quærendo, publicum & otium summè vitando. *Nemo enim coronabitur in cælo, nisi qui legitimè certauerit* cōtra passiones suas & vitia in hoc mundo. Ensis nouus est nouus feruor sanctæ deuotionis: qui à principio cōuersionis sæpe datur benigna sancti Spiritus illustratione nouis militibus, ad præliandum fortiter contra tentationes futuras.

2.Tim.2.

Gen.14.

2. Caueat ergo diligenter nouitius, ne deuotionis gratiam perdat torpore infectus; sed omni tempore ad spiritualem pugnam se præparet, & oret sapiens: ut sit vnus de electis. Abrahæ uernaculis, qui hostes suos uicit fide & prece armatus. A cuat gladium suum frequenter, innouando primum propositum suum, quod accepit: nunc meditando passionem Dominicam: nunc Martyrum certamina & cruenta uulnera, nunc æterni ignis incendia, nunc dæmonum grandem horrorem, nunc intolerabilem picis ac sulphuris foetorem, nunc inferni profunditatem, nunc damnatorum flebilem clamorem, nunc omnis salutis desperationem. Hæc si ad mentem uenerint, torporem excutiunt, concupiscentiam carnis reprimunt, uitiorum rubiginem consumunt, negligentiam redarguunt, & ad spiritualem profectum & deuotionis feruorem uehementer accendunt.

3. Timeat ergo nimis tepidus religiosus; restringat se uagus & dissolutus, ne ueniat in illum locum tormentorum; ubi nullus est exitus, nec misericordiæ locus. Nunc uerò in tempore gratiæ, negligentias præteritas corrigere studeat: secretarium cordis sui, per humilem confessionem & deuotam orationem purget: Recolligat se per sacram lectionem, & frequentem cordis compunctionem, refrenet uerborum leuitatem, per silentij custodiam: reformet internæ pacis tranquillitatem, per externorum negotiorum obliuionem. Expellat irruentes sordes malarum cogitationum, per puram cælestium meditationem; & ad placandam citius Dei offensam, ueram teneat humilitatem. Hæc pertinent ad uiriles & bellicosos tirones, qui propter tres hostium cuneos iubentur in armis stare, & contra carnem, mundum, & diabolum, per totam uitam suam strenuè dimicare.

4. Bellare ergo oportet cum adiutorio Dei, instanter orando, à delicatis abstinendo, patienter aduersa tolerando, sicut fecerunt Martyres. omnes sancti, & præcipuè Martyres Christi, qui fortissimè certando, vi-

do, vicerunt aduersarios suos, benignè patiendo, atque post multa impropria & tormenta innocenter moriendo. Non attenderunt ad amicos & parentes carnales, non ad diuitias & honores temporales; sed ad æterna præmia, ad cælestes thesauros, ad coronas triumphales, & ad immarcescibiles glorias promerendas. Etenim per transitoria tormenta meruerunt sine mora migrare ad gaudia sempiterna. Nunc gaudent animæ eorum in cælis, qui vestigia Christi secuti sunt in contumeliis & grauisimis pœnis.

5. Certauerunt etiam sancti Confessores, sobriè, iustè, & piè viuendo: sæpe ieiunando, vigilando orando, meditando, studendo, gemendo, plorando, pro suis & aliorum peccatis supplicando; oblocutiones, detractiones, derisiones, murmurationes, minas, exactiones, damna & iniurias sustinendo: in fide recta, spe firma, & charitate perfecta, vsque ad mortem perseuerando. Certauerunt etiam sancti & solennes sanctæ Ecclesiæ doctores; contra hæreticos & varios errores disputando, verbum Dei sedulò prædicando, libros scribendo, studendo, dictando, quæstiones mouendo, dubia soluendo, obscura lucidando, vitiosa refutando, salubria proponendo, recta & vtilia hominibus persuadendo: à curiosis, intricatis, & infructuosis quæstiunculis simplices prohibendo, pigros excitando, duros corripiendo, tristes consolando, debiles confortando, ac bonum exemplum viuendi aliis quotidie exhibendo: vt quod verbis suadere non poterant, probis actibus affirmarent.

6. Certauerunt etiam sancti eremita & monachi & diuersorum ordinum professores, sæculo renunciantes, vanitates mundi & delicias carnis spernentes, gloriam & honorem temporalem conculcantes, tumultus hominum fugientes, solitudinem diligentes, propria relinquentes, crucem suam tollentes; corpus suum per abstinenciam castigantes, linguam silentio refrenantes; euagationes & discursus deuitantes; violentiam sibi per singulos dies inferentes; iugo sanctæ obedientiæ se sponte subiicientes; in claustris sub regularibus disciplinis strictè viuentes; apostolicam perfectionem imitantes, & propter Christum quotidianæ crucifixioni se tradentes: omnibus inordinatis affectionibus & propriis motibus perfecto corde reluctantes: nil sibi ex omnibus charis, vtēlibus, libris, vel vestibus, priuato amore retinentes. Nil quippe perfectius, nil salubrius, nil vtilius, nil laudabilius, nil securius & quietius, pro bona conscientia & pace cordis habenda, quàm vt religiosus Deo deuotus & professus monachus, omni hora sine contradictione, sine mora, sine fictione, sine auersione promptè & libenter Prælato suo obediat; seipsum fortiter vincendo, humiliter subiicendo, patienter onerosa & insuaui supportando.

Confessores.

Doctores.

Eremitæ & monachi.

Obedien-
tia quanti
meriti a-
pud Deū.

Lucæ 10.

Hebr. 13.

7. Ad istam perfectionis viam seruandam requiritur magnum certamen contra sensualitatis inclinationem, contra proprii sensus prudentiam, contra malam suam consuetudinem, & carnis libertatem, quæ inuitè vult aliis subdi, regi, & arctari; sed potius querit spatium, iucundari, & deliriari. Hæc enim valde contraria sunt legi Dei, & rationi, & communi paci fratrum, ac bono regimini claustrali. Quapropter multum laudabilis & verè amabilis reputabitur simplex obediens frater: qui hilari vultu & corde beneuolo paratus est omnibus obsequi, exemplo Iesu Christi: seruans legem vitæ & disciplinæ, pro salute animæ suæ in ordine regulari. Rursum multum culpabilis & reprehensibilis est astutus frater, in sensu suo abundans; qui non obedit humiliter suo Prælato, reuerentiam & subiectionem ei exhibendo. Væ illi, qui inuitè aut ficto corde obedit, & leuiter murmurat. Hunc Christus patri suo obediens grauius arguet, & sæpè in præsentia duriter vindicare solet. Nam ipse Prælatis Ecclesiæ dicit: *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit.* Quod ergo Apostolis dixit, hoc etiam successoribus eorum & cæteris Prælatis dicit, hoc & monasteriorum rectoribus loquitur; iubens subditis, vt obediant propter Deum, propter magnum meritum & bonum exemplum. Quia omnibus obedientibus dabit gratiam & æternam gloriam; inobedientibus verò & peruersis confusionem & poenam æternam.

Matth. 25.

8. Verus namque obediens, & potestatibus sublimioribus à Deo constitutis se subdens, comparatur sapienti negotiatori, qui in omni loco & foro venali cogitat lucrum suum augere, & damna præcauere; meliora nititur comparare, & vilioribus non implicari. Sic etiam religiosus, vinculo obedientiæ ligatus, pensare debet, & conari, in omni opere & negotio sibi commissio, vt fideliter agat, nil omittendo, quod Deo placet, & Prælatus sibi committit. Tunc enim maximè in bono proficit, & meritum suum ampliat: si visibilia mundi spernendo, caelestibus intendit; si obedire ad alterius nutum, præ cunctis opibus reputat animæ suæ lucrum. Melior est enim obedientiæ fructus, quàm propriæ prudentiæ cogitatus subtiliter auisatus. Et multo fructuosior est relicta voluntas propter Deum, quàm studium longum & psalterium perlectum. Beatus igitur Religiosus, cuiuscunque ordinis & status, qui Christum sequitur modò per crucem & carnis violentiam semper obedire paratus, quoniam in fine obitus sui recipiet cum sanctis Confessoribus speciale præmium in cœlis, Christo promittente & dicente his verbis: *Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, intra in gaudium Domini tui.* Non ergo dedignetur homo vilis & ignarus, puluis & cinis futurus, se subdere & obedire

obedire homini salubria suadenti; quando Angelus obedit Angelo, vno nutu aliquid sibi innuenti: & sanctus Gabriel missus à Deo, statim venit nuntiare Mariæ incarnationem Christi. Sed hoc amplius mirandum est, & omnibus propositum ad imitandum, quòd Deus homini obediuit, seruiuit, & ad vilia & infima se humiliter inclinauit: ne alicui, quantumcunq; magno, docto, vel nobili, graue sit obedire maiori, aut etiam æquali, vel minori, cum Christus hæc omnia prius fecerit. Obediuit namque Ioseph & matri, relinquens templum & doctores, vbi poterat habere fauorem & honorem; descenditque cum parentibus in Nazareth, & erat subditus eis: vbi multis amicis, quam magnus esset, mansit diu incognitus. Luce 1.

9. Certauerunt etiam fortiter contra hostes suos sacrae virginæ, & viduæ continentes; quæ seculi vanitates, & carnis voluptates, ac diabolicas tentationes, in ætate puellari & sexu fragili, vicerunt amore Iesu Christi, orationibus, vigiliis, & ieiuniis insistentes: mundana confortia & colloquia inutilia vitantes, corpora sua castigantes, ab omni ornatu superfluo abstinentes; soli Deo sincera mente & casto corpore placere cupientes; ad cælestes nuptias, per sancta desideria & interna suspiria, quotidie se præparantes; deuotis meditationibus, hymnis, psalmis, tanquam floribus albis, thalamum cordis adornantes; contritione & confessione maculas conscientia lauantes, & ad cælestis & inuisibilis Sponsi præsentiam incessanter cum gemitu & ardenti amore anhelantes. O sacra trophæa virginum! o fortia bella puellarum, viduarum, & nobilium dominarum; quæ propter amorem cælestis Sponsi, & angelicæ puritatis pulchritudinem seruandam, contempserunt nuptias terrenas, amicitias virorum, patrimonia parentum, solatia filiorum, conuiuia cognatorum, ornamenta vestium, splendorem gemmarum, copiam vasorum, annulos aureos, scyphos argenteos, varias supellectiles, cortinas fericas, sedes depictas, ministeria seruorum, comitiuas ancillarum, organa musicorum, spectacula ludorum, & omnia delectamenta gaudiorum mundanorum, quæ offert & ostentat vanus & ludicrus hic mundus insidiantium oculis. Hæc enim nihil profuerunt, nec prosunt amatoribus suis: qui lætantur in perituris & ludicris rebus, fallaciis & doloribus plenis. Luce 2.

10. Felix igitur caterua sanctarum virginum, quæ cuncta sæculi huius gaudia & corporis ornamenta tanquam stercora repudiare studuit, pro vita æterna: & magis cum Angelis & Archangelis concupiuit beatificari in cælesti gloria. O verè beata concio virginalis sexus; quæ in suo gradu stabilis permansit: & vsque ad sanguinis effusionem, vitis ac tyrannicis legibus contradixit.

Ideoq̄ue speciosissimas in celo coronas, pretiosis gemmis & margaritis ornatas, pro victoria certaminis sui, à Christo percipere gloriosa laude promeruit. Quis etenim dignè & sufficienter poterit explicare, quales sæpè angustias pertulerunt in corde; quales tentationes in carne; quales suggestiones dæmonum sentiebant in oratione, qui eas à castitate Christi, ad delectationes mundi instigabant? Heu quanta consilia machinatus est Satanus per amicos suadentes, per matronas blandientes, per multiplices quoque derisiones & terrores: vt seducerent eas, & traherent secum per breues delicias ad pœnas infernales. Sed Christo auctore miserante & iuuante, nil valuerunt contra virgineas acies diabolica figmenta; nec hominum impiorum clamores, nec tyrannorum verbera, nec arma minantia mortes. Quoniam charitas Christi fortior omni armatura, dignior omni honore, pulchrior omni decore, suauior omni melodia, tam vehementer ardebat in virginis cordibus & femineis turmis, signo crucis armatis, vt nec ignes, nec verbera, nec bestias, nec carceres, nec famem, nec mortem pati timerent; quatenus firmam fidem, & castitatis gemmâ, puro corde & corpore, perpetuo cû honore in cælis coronandam conseruarent. Hæc igitur beatorum Martyrum certamina, sanctorumq̄; Confessorum longam & duram abstinentiam; & præcipuè sanctarum virginum castimoniam, patientiam, ac perseverantiam, ad imitandum vobis proponere debetis; & ad resistendû vitiis & passionibus, viriliter vos armare. Hortor omnes in charitate, vt pro scuto luctamini, sanctorum suffragia non negligatis, ne in tentationibus vestris deficiatis: largiente Domino nostro Iesu Christo, omnium bonorum remuneratore, Amen.

SERMO XIX.

De varijs bellis & periculis huius vite.

Galat. 5.

1. **C**aro concupiscit aduersus spiritum, spiritus autem aduersus carnem, hæc enim sibi inuicem aduersantur. Dilecti fratres, superiori sermone pauca de spiritali sanctorû militia audistis; nunc consequenter de diuersis bellis aliqua dicenda sunt, ad cauendum laqueos & dolos serpentis antiqui; qui nequitia plenus, tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret: & specialiter cõtra nouellos milites Christi atrociter fremit. Inuidet enim eis gloriam regni cælestis, vnde ipse subitò per superbiam cecidit cum multis. Cuius persuasione pestifera, plures decipiuntur: & quandoque famosi viri, in scientia & regimine sublimati errauerunt, vana gloria infecti; qui hominum amicitia tracti, lapsi sunt, & grauiter vulnerati. Cauete autem nouiter conuersi fratres, à
duobus

duobus precipue malis; scilicet, à desideris carnalibus repente irruentibus, per quinque corporis sensus: & à superbia mentis, per appetitum vanæ laudis, ne gratiam internæ deuotionis perdatis, cum mercede æternæ retributionis.

2. Militia nostra, fratres charissimi, non est carnalis potentia, sed benigna omnium injuriarum pro Christo sufferentia: non secularis sapientia, sed humilis obedientia: non corporalis commodi exquisitio, sed carnis afflictio: non laboris subtractio, sed prauæ delectationis mortificatio. Si queritis, quamdiu durabunt bella ista, inter carnem & spiritum, inter diabolum & hominem, inter mundum & Christum, dico secundum Euangelium & Apostolum, vsque ad vltimum vitæ nostræ terminum, & sæculi consummationem. Dixit enim Christus ante passionis suæ horam: *Tristis est anima mea vsque ad mortem.* Et ad discipulos in vltima cœna: *In mundo pressuram habebitis. Si me persecuti sunt, & vos persequentur.* Et ideo eos confortans ad patientiam & persecurantiam, ait amicis de suo recessu grauatis: *Non turbetur cor vestrum, neque formidet, quia vado parare vobis locum; ut vbi sum ego, & vos sissemecum.* Sed interim dum estis in mundo, teneatis patientiam pro forti scuto; & verbum Dei pro gladio acuto: & lorricam fidei in omni periculo, confidendo semper in Deo. Oremus ergo fratres, ut gratiam & misericordiã inueniamus in conspectu Domini nostri Iesu Christi; doceatque nos artem certandi contra passiones & vitia nostra, quæ nos impugnant & tentant, quamdiu in carne viuimus & corpus nutrimus. Dicat vnusquisque cum Dauid in Psalmo, quando diabolo insidiante tentatur aliquo vitio, vel molestatur ab homine peruerso: *Domine expugna impugnantes me, ne deficiam sub onere; quia sine te non valeo resistere nec sustinere.*

3. Qui enim saepe tentatur, & in tentatione sua ad Christum citò confugit & orat, per gratiam eius liberabitur, confortabitur, & praualebit, multumque proficiet in virtute patientiæ, & maiorem coronam pro forti certamine recipiet. Qui autem rarò aut nunquam tentatur, nec propriis nec alienis malitiis molestatur, hic angelus potius dicendus est, quàm homo terrenus. Huius habitatio verius in cælo querenda est, quàm in terra. Nam ibi summa pax & concordia: hic autem pax rara, breuis lætitia, quies modica; turbatio frequens, grauis cura, & incerta victoria. Non tamen desperandum est, quia pro minimo labore & dolore dabitur gaudium sine fine. Sed multitudinem bellorum & hostium nostrorum fraudes quis poterit enodare? Nullus, nisi à Deo illuminatus fuerit, & bene eruditus in scripturis sanctis, sicut Paulus qui ait: *Non enim ignoramus astutias eius.* Audite tamen pauca de

Recens
cõuersi si
bi caueant
à duobus.

Matth. 26.

Ioan. 16.

Ioan. 15.

Ioan. 14.

Psal. 37.

2. Cor. 2.

bellis bonorum & malorum ex diuinis libris, ad cautelam & eruditionem vestram: vt cautiores semper sitis, ad resistendum periculis malorum: & fortiores, ad perseuerandum in semitis iustorum.

Isaia 14.
Primum bellū mo-
nit Lucifer.

4. Primum bellum incepit per Angelos in cælo, quando Lucifer per superbiam voluit altius se extollere, & assimilari Altissimo, & quasi in propria virtute gloriari, & in seipso singulariter delectari. Hoc percepto in superni Regis palatio, sanctus Michael & Angeli eius, indignè ferentes arrogantiam superbientis Luciferi, permoti sunt zelo iustitiæ, & eiecerunt omnes superbiæ ciues de finibus suis. Non enim debuit aliquis Angelorum, quantumlibet magnus, supra creatoris sui magnificentiam se erigere; nec factus factori suo se æquare: nec in decore sapientiæ suæ temerè gloriari: nec abuti donis altioribus, à Deo sibi gratuito collatis. Quia ergo Satanus per tumorem superbiæ, se nimis extulit vanè gloriando, & sedem suam supra cæteros eleuando; iusto Dei iudicio cecidit de felici societate sanctorum Angelorum, in abyssum inferni & carcerem damnatorum. De quo

Luce 10.

Apoc. 12.

Saluator ad discipulos ait: *Videbam Satanam tanquam fulgur de celo cadentem.* De cuius terribili casu & irrecuperabili lapsu beatus Ioannes Euangelista loquitur in Apocalypsi, dicens: *Factum est prelium magnum in celo, Michael & angeli eius preliabantur cum dracone; & proiectus est draco in terram, & angeli eius cum illo missi sunt, & non est inuentus locus eorum amplius in celo.* Ecce quanta meruit superbia diaboli, qui proiectus est à facie Dei cæli, ne videat gloriam Dei. Quam sine dubio consequi non poterit, qui in seipso voluerit gloriari. Hinc etiam Esaias manifestè de reprobatorum perditione exclamat: *Tollatur impius, ne videat gloriam Dei.* Certissimo exemplo iam patet, quam maximè extollentia superbiorum Deo displiceat, qui Angelis superbientibus non pepercit: sed æternis eos ignibus tradidit cruciandos, omni spe veniæ ablata. Heu quàm seuera sententia superni iudicis, proiici à iucunda facie diuinæ maiestatis & perpetuæ felicitatis: & semper comburi acerrimis flammis, quæ non possunt extinguí aquis, nec remediis mitigari. Quapropter vnique formidandum est, de tam seверо Dei iudicio, in angelis superbientibus æternaliter damnatis; sed potius cum Psalmista consistendum & orandum:

Isaia 26.

Psal. 35.

Psal. 61.

Non veniat mihi pes superbia, & manus peccatoris non moueat me. Et iterum: Nonne Deo subiecta erit anima mea? ab ipso enim saluatus sum.

Secundum atq; adeo perpetuū bellū Sa-

5. Secundum bellum incepit in paradiso, primo homine formato: scilicet, inter diabolum & hominē, inter Euam & serpentem. Nam diabolus inuidens homini adhuc innocenti, quod posset obtinere

obtinere adscensum cæli per obedientiam mandati : accessit in specie serpentis cum callida quæstione ad mulierem, quam nouerat infirmiore, & viro molliore; ac blandis verbis & astutis persuasionibus seduxit faciliter sibi credentem, & Dei præceptum in tali articulo non attendentem. Sed pro dolor, homo bene à Deo conditus, & in optimo paradisi loco positus, per transgressionem sacri mandati, perdidit innocentie statum, & maximæ quietis locum, ob vnius vilissimi pomi morsellum. Ideoque grauius Deum offendens, mortis incidit sententiam, & multam corporis & animæ meruit miseriam; sicut iam veraciter nos omnes filij Euzæ experimur, patimur, & dolemus; qui vitio originalis culpæ inquinati, corrupti, & quassati sumus. In hoc bello victus est homo tentatus de pomo, quia diabolica nequitia seductus, & mortalis peccati veneno intoxicatus, multis vulneribus sauciatus est, scilicet fame, siti, frigore, calore, labore, sudore, peste, languore, & mortis horrore. Heu, etiam paradysum perdidit & cælum ob inobedientiæ culpam, per serpentis fallaciam, & mulieris insipientiam: Quæ nimium credula verbis diabolicis, decepta est quinque modis in quinque sensibus corporis, scilicet per auditum falsi sermonis, per visum pulchri coloris, per tactum pomi noxialis, per odoratum boni odoris, & per gustum dulcis saporis. Sed, quod peius est, gustato pestifero cibo, decepit ulterius virum suum blandiendo, & tradendo ei fructum illicitum, sub pœna mortis ambobus interdictum. Hoc autem malo temerè perpetrato, iratus est Deus, expellendo reos de paradiso voluptatis, de amœnissimo loco totius orbis, & ad agenda pœnitentiam detruxit eos in huius mundi exilium tanquam in carcerem, ad manducandum panem laboris & doloris cunctis diebus vitæ eorum, cum vniuersis filiis posteris suis, ex eorum semine nascituris.

6. Istud bellum inter diabolum & hominem tamdiu durabit, quamdiu humanum genus versabitur in terra. Et donec compleatur electorum numerus, non cessat malignus spiritus persequi bonos sibi contrarios. Sed tamen pius & misericors Dominus Deus homini lapsò compatiens, ait ad serpentem tortuosum, inuidiosum, & malitiosum: *Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semen tuum, & semen illius*, Christum designans ex femina nasciturum, & genus humanum redempturum. *Ipsa* (inquit) *conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo eius*. Ex his verbis patet nequitia & malitia diaboli contra nos, quia non est ei credendum, nec cum eo fabulandum, nec cum eo disputandum, quia callidior est omnibus animantibus in terra, & subtilior omnibus studentibus in scholis & sæculi negociis. Cauete nouitij caput se rpen-

tanz aduersus hominem.

Mulier prima quintupliciter seducta.

Gen. 3.

ibidem.

serpentis, initium tentationis. Latet sub herba virus serpentis, qui sæpe venit & decipit puerum, sub specie pulchri pomi intus foetentis. Non solum autem simplices & laicos decipit, sed etiam doctos & magistros nominatos atque claustrales, varias eis ingerens vanitates. Tentat quasi quotidie per quinque corporis sensus: nunc per carnem alliciendo, nunc per spiritum eleuando, nunc per iram indignando. Aut enim facit homines rixare, propter honores & diuitias, aut lætari in delictis, aut nimis tristari in aduersis & damnis terrenis.

Exod. 15.

16. 17.

I. Mach. 2.

Matth. 4.

Matth. 13.

Apo. 2.

7. Hæc sunt opera diaboli, qui cecidit per superbiam de altitudine cæli. Ipse fecit filios Israel murmurare, propter laborem & penuriam ciborum in deserto: persuasit Iudæis sacrificare idolis, in templo Deo cõsecrato. Ipse tentauit Christum in tribus vicibus post longum ieiunium, seminauit zizania inter triticum, inter Apostolos traditorem, inter discipulos murmuratorem, inter diaconos seductorem, inter fideles fidei persecutorem. Ipse seduxit Iudam per furtum, de furto traxit ad laqueum, de laqueo miserum duxit ad infernum: vbi nulla est redemptio, nec vllum refrigerium. Heu, omnes sibi consentientes allicit ad peccandum contra Deum & proximum; atque post multa mala suadet perdere seipsum, negligere cælum, & diligere mundum. Quis est, qui monachum trahit ad seculum & ad tumultus hominum? Diabolus, insidiator animarum. Quis clericum de choro trahit ad forum, Diabolus, omnis doli artifex, diuinum cultum impedire cupiens. Quis laicum conuersum, de labore trahit ad otium & fabulandum? Diabolus, circueiens orbem: vt inueniat aliquem foris vagantem, & parum vel nihil pro communi laborantem. Quis pigrum in lectulo retinet, ne suscitatus citò surgat? Diabolus, claudens oculos somnolenti, vt parum adhuc iaceat, & somnolentiæ suæ satisfaciatur. Gaudet enim de pigritante, & sapius tardè veniente. Quis discordias inter fratres seminat, & suspiciones multas in eis generat? Diabolus, pacis turbator, litis amator, nequitia inuentor, mendacij pater, veritatis obscurator, dolositatis auctor, partialitatis suscitator. Quis docet amare delicias, vitare labores, concupiscere honores, bene comedere & bibere, & ornatè incedere? Diabolus, incitator gula, commotor iræ, castitatis prædator, clericorum insidiator, monachorum tentator, virginum molestator, continentium impugnator, innocentium seductor, simplicium derisor, sapientium subuersor, bonorum detractor, prauorum commendator, deuotionis impeditor, dissolutionis procurator. Hæc de bellis, & mille artibus ac fraudibus diaboli, innotuisse vobis non displiceat; vt maiorem cautelam & strictiorem custodiam, contra quamlibet eius tentationem

&

& suggestionem, habeatis. Quia sicut à multis dicitur, & frequenter experitur, nunquam à malitia nocendi diabolus cessat, nec alios quiescere sinit; sed ubi ipse non venit, suos comites ad vexandum oculos Christi mittit. Quòd si rapere nequeat, & occidere prohibetur, ad minus eas lædere per terrores conatur. Et si aliquem vagantem viderit, & à bono opere vel studio, aut oratione torpentem, ad hunc tentandum liberius accedit; quia arma resistèntia hosti incautè deposuit.

8. Tertium bellum, dicitur intestinum litigium, quod ortum est inter carnem & spiritum; carne concupiscente contra spiritum ex pœna peccati, & spiritui repugnantè per rationem contra sensualitatem. Hanc rebellionem primus homo in statu innocentie non senserat, quia spiritus Deo subiectus, corporis vires rationis freno quietè regebat. Istud autem bellum intestinum, durissimum est & molestissimū omnibus nobis, in carne corruptibili & peccatrice generatis & natis. Quid namque durius & molestius vnicuique pacem desideranti, quàm quotidie bellare contra seipsum, nisi contra naturam, restringere fomitem, vincere concupiscentiam intus prurientem? O serue Dei, ô miles Christi, audi consilium bonum & vtile tibi. Custodi visum, claude auditum, non tangas illicitum, fuge nociuum. Et si sentis aculeum, noli adhibere consensum. Nil tam laboriosum, sicut de nouo semper incipere; de manè vsque ad vesperam, contra tres turmas stare, orationum iacula in hostes mittere, tubis sacris canere; corde gemere, vocibus clamitare, & de victoria triumphu frequenter dubitare. Vnde nisi Dominus adierit nobis, nequaquam tantis periculis poterit fragilitas nostra resistere. Graue omnino onus & intricatum bellum, carnem fouere, hostem nutrire, vestire, calefacere, lauare, tergere; blandiri, ne murmuret; castigare, ne recalcitret; consolari, ne desperet; increpare, ne pigrescat; subiugare, ne intumescat; confortare, ne deficiat; percutere, ne resistat; instruere, ne erret; reprimere, ne insolescat; diligere naturam, vt sociam: odire verò lasciniam, vt mortis foueam. Denique carnem occidere non licet, à se repellere nemo valet, huic obedire non oportet, credi ei citò non debet, affabulari non expedit, aridere præcipuè nocet.

9. Quid ergo fiet? Seruiat caro spiritui, sponte obediat, laboret, desudet, ieiunet, surgat, vigilet, oret, cantet, & laudet, donec post breuem laborem æternam requiem accipiat. Hanc itaque carnem fragilem, mortalem, concupiscibilem, indomitam, & sepe spiritui rebellem, ratio regere debet, & timor refrenare, honestas moderari, disciplina cohibere, probitas adornare, verecundia tege-
re, sobrietas temperare; iustitia castigare, cum peccat; prudentia
instruc-

Tertium bellum internum.

Bellum intestinum omnium longe molestissimum.

Caro pareat, ut pereat.

instruere, cum errat; discretio considerare, ne quid nimium fiat. Spiritus itaque omnia perscrutans, tanquam strenuus gubernator, diligenter ad carnalem mentem & iuuenilem animum respiciat; ne proprio sensui inhæreat, ne otio torpeat, ne mollia querat, & quæ rigoris sunt, fugiat. Sed ad orandum citò surgat, ad chorum tempestiuè veniat, ad laborem promptè transeat, circumire otiosè caueat: silentium strictè teneat, quietem cellæ diligat; frequenter oret, libenter studeat, libenter scribat. Debitis temporibus singula faciat, omnibus priuatis communia præponat: minoribus seruire non erubescat, maioribus obedire festinet: ad quæque imperata lætus accedat, diuinis laudibus interesse summè gaudeat: vacare Deo intus eligat, & nullis externis implicari optimam partem reputet. Quamuis igitur durum & molestum sit, contra carnis incentiua quotidie bellare; tamen valde virtuosum est & meritorium concupiscentiæ resistere, & violentiam naturæ inferre: quæ ad propria commoda & sibi placita multam vitiosè inclinatur. Et nisi celerius ei resistatur abstinendo & compescendo, seducit animam & trahit ad consensum, sicut Eua decepit Adam alliciendo eum, & præbendo ei vitium pomum ad comedendum. In hoc bello nullus vincitur, nisi mala voluntate corruptus, & à Deo sponte auersus. Quicumque enim sequitur carnis suæ desiderium, citò labitur in vitium, nisi tenuerit rationis frenum. Cauete ergo pericula in quotidiano carnis conflictu, quia quamdiu viuimus in hoc mundo, edendo, bibendo, variè tentamur. Vnde & quidam Propheta admonet desides & molles animos, ad custodiam conscientiæ, dicens: *Ab*

Sola voluntate
quis aut
vincitur
aut vincit.

Mich. 7.

sa, qua dormit in sinu tuo, custodi claustra oris tui. Hoc est, omnes sensus corporis tui cohibe firmiter exterius, ne mors intret per corporis fenestras ad interiora cordis, & diabolus te captet retibus suis.

10. Fratres si viriliter agitis & certatis, & Christum in adiutorium vestrum inuocatis; multo plus in isto bello carnis potestis vtique promereri: quam si nihil grauitatis in vobis sentiretis. Habeatis ergo semper bonam fiduciam in Deo, & non desistatis orare, & contra vitia pugnare. Multa quidem & magna bona latent in hoc certamine, quæ Deo placent in fragili carne. Recipietis autem maxima præmia, cum certa spe futuræ gloriæ à iusto iudice, etiam pro minima cordis contritione, & corporis qualicunque breui dolore. Lætificabunt quoque plurimum animas vestras in fine vitæ vestræ, omnia grauamina pro Christi amore tolerata, sicut ait quædam deuota soror in agone constituta: Hic perpeffum est, hic certatum est, modò pergitur ad præmium. Quid plura dicam bellantibus contra carnem suam? Omnia

nia

nia quæcunque facitis ex virtute obedientiæ, vel quæ sustinetis in ordine pro rigore disciplinæ & amore iustitiæ, scribentur in libro vitæ, licet quandoq; caro remurmuret ex fragilitate. Quod si diabolus vos comouet aliqua indignatione aut praua suspicione, contra Prælatum iubentem, vel fratrem non bene agentem vel malè loquentem, non ideo dimittatis bonum inceptum: sed magis ad honorem Dei & ædificationem proximi perficite, quod incepistis. Tunc enim pessimus infidiator & impeditor omnis boni diabolus citò fugiet à vobis, cum fuerit contemptus & non auditus. Siquidem cuncta eius susurrria de mundo, de carne, de diuitiis, de gloria terrena, plena sunt veneno & fallacia. Multi in senio iam plangunt, quia in iuuentute tam fatuè egerunt, & Deum offenderunt. State ergo, & pugnate pro anima vestra, in religione & congregatione sancta. Quicquid enim mali patimini in laboribus & doloribus, in caloribus & frigoribus, in vigiliis & ieiuniis, in abstinentiis à carnibus & lacticiiniis, in carentia vini & potus melioris, pro vitiis extinguendis & virtutibus acquirendis; hoc totum computabitur vobis pro maximis lucris & præmiis in regno Christi, super millia auri & argenti, & omnia desiderabilia mundi. Quid enim dignius, quàm esse amicum Dei? Quid felicius, quàm computari inter filios Dei? Quid ditius, quàm habere partem in regno Christi? Quid iucundius, quàm interesse gaudiis angelorum? Quid nobilius, quàm perpetuò coronari in præsentia Dei, & aspectu omnium sanctorum? O quàm delectabile & gaudiosum erit animæ agonizanti & Deum amanti, ab angelis ferri in cælum, & cum Lazaro quondam paupere lætificari in æterna requie; pro breui labore, & modico dolore in corpore perpe-

Luca 16.

II. Quartum bellum, vocatur domesticum duellum, quod ortum est inter duos fratres germanos, durum nimis & perniciosum, diabolo instigante & inuidia ardescete. Nam sicut legitur in libro Genesis, natis duobus Adæ filiis, inuidiosus Cain surrexit aduersus Abel fratrem suum, iustum & Deo dilectum, cuius munera Deo accepta narratur. Vnde in ira furoris crudeliter permotus, quasi lupus rapax contra agnum pium desæuit, & innocentem fratrem suum, meliorem se, occidere studuit: non veritus Deum, nec parètes contristare erubescens; sed præteruo animo accensus, manus suas noxias extendit, & primus inter homines homicidium

Quartum bellum domesticum inter fratres. Gen. 4.

perpe-

perpetrauit. Ex his duobus fratribus litigantibus, inceperunt multæ discordiæ & partialitates inter homines, in diuersis regionibus & locis, in ciuitatibus & villis, pro primatu & diuitiis inuicem altercantes. Ex hac occasione, crescente vbiq; æmulatione, accidit etiam persecutio prauorum contra vitam bonorum; sicut sacræ historiæ indicant sanctorum, & diuersæ chronice continent gentilium & Christianorum; quæ tractant copiosè de bellis Troianorum, Romanorum, regum quæ multorum, & diuersorum populorum. Sicut fuit ab initio mundi inter filios Adami & bellum, zelus & contentio, & præcipuè inter auares & ambitiosos pro terrenis habendis & ampliandis: sic adhuc in diebus istis litigant homines pro perituris rebus, & honoribus vanis. Et timendum, quòd etiam post nos ista durabunt, donec Dominus ad iudicandum omnes fines terræ, in nouissimo die manifestè aduenerit. Tunc enim Christo apparente in maiestate sua & gloria, reddetur unicuique iuxta opera sua. Tunc cessabunt omnia iurgia & impiorum bella, & tollentur de regno Dei omnia scandaia. Tunc tacebunt ora loquentium iniqua, & gaudebunt ossa sanctorum humiliata. Tunc audietur ab ore iusti iudicis, vna finalis & irreuocabilis sententia: *Ite maledicti in ignem æternum. Et: Venite benedicti patris mei, percipite regnum ab origine mundi, vobis præparatum.*

Matth. 16.
& 25.

Matth. 25.

Eccles. 1.
Hic omnia
mixta, id-
que qua
de causa.

12. Interim verò, quamdiu generatio præterit, & generatio aduenit, mixta sunt omnia in terra nostra, spinis & tribulis plena. Nunc adsunt læta, nunc tristia, nunc fames cruciat, nunc sitis exurit; nunc timor dei icit, nunc spes erigit; nunc labor fatigat, nunc quies recreat; nunc sanitas delectat, nunc languor debilitat; & post modicum temporis, mors imminens omnia pulchra & iucunda consumit. In omni igitur loco, statu, & ordine inteniuntur boni cum malis permixti; benigni cum proteruis, humiles cum superbis, pacifici cum iracundis, deuoti cum dissolutis, verecundi cum audacibus, taciturni cum loquacibus, sobrij cum gulosis, feruidi cum tepidis, studiosi cum pigris, interni cum externis, simplices cum astutis, veraces cum dolosis, prouidi cum negligentibus, docti cum ignaris, prudentes cum fatuis, validi cum infirmis, stabiles cum inconstantibus, modesti cum discordantibus, & sic de aliis multis vitiis & moribus hominum bonorum & prauorum, iuxta illud Isaiæ propheta: *Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hirculo accubabit; vitulus, & leo, & onis, simul morabuntur, & puer parvulus minabit eos.* Fiunt autem hæc omnia tam prospera quàm aduersa, cum bonis & malis similiter in hac vita, permissione diuina; ad ostendendum occulta iudicia Dei in omnibus viis suis, vt probentur electi, & purgentur deuoti per

Isa. 11.

ri per malos, & non superbiunt de bonis sibi collatis. Vivunt mali cum bonis, vt per exempla bonorum prouocentur ad emendationem morum suorum: & non habeant excusationem, per ignorantiam bonæ vitæ & disciplinæ, quam vident in bonis sibi coniunctis.

13. Quidam valde inconstantes sunt, & citò mouentur in odium vel amorem, ex leui verbo vel facto alterius. Rident pro leui fabula, & pro musca volante irascuntur. Quidam pro recreatione quarunt homines, & amittunt Deum & Sanctos. Non est paruum damnum, perdere deuotionis gratiã per multiloquium. Quidam de aliorum malis loquuntur, & suos defectus emendare negligunt. Quidam de futuris bellis terrarum præloquuntur: sed melius esset, quòd de bellis contra vitia cogitarèt, & qualiter illa vincerent. Si æterna bona & mala ad cor transirent, omnia temporalia citiùs euanescerent. Qui de mundo sunt, de mundo loquuntur: & qui Christũ diligunt, de cælestibus cogitant, & alijs cælestia, quæ amant, libenter denunciant. Stulti stulta & vana referunt; & leues corde libenter leuia audiunt. Bonum est ergo de friuolis rebus & incertis euentibus tacere, & Deo omnia occulta iudicia sua committere, sine cuius prouidentia nec foliũ arboris cadit in terram: nec sine causa iustus premitur, nec pauper spoliatur, nec innocens occiditur. Nemo de Deo iustè conqueri habet, quia omnia iustè, sapienter, & prouidè disponit, licet homo vias iustitiæ eius non comprehendat. Qui enim spem suam in Deo firmiter ponit, bene stat & non vacillabit, qualitercunque res in mundo transeunt.

14. *Vnde ergo lites & bella inter homines? Nonne ex concupiscentia carnis & superbia spiritus? Radix enim omnium malorum cupiditas.* Iacob. 4.
1. Tim. 6.
Quæ si refrenata non fuerit, ad innumera mala perducit. Cùm enim desiderata bona negantur, aut habita subtrahuntur, fit animus tristis, exurgit latens passio litis in corde; & indignatio apparet in vultu, & vox dura erũpit ab ore. In nobis ergo est materia litis & discordiæ fomes, scilicet cupiditas rei, amor habendi, timor perdendi, dolor boni amissi. Malus verò & impatiens plus nocet sibi, quàm alijs: & magis læditur à seipso intus, quàm ab alijs foris. Omnis passionatus, onus sibi ipsi est & turbatio cordis, vbicunque fuerit, siue solus, siue cum alijs multis. Continua & domesticalis nostra hæc est, quia caro nostra non est subiecta spiritui, secundum rectam rationem bene viuendi: nec spiritus perfectè subditus est Deo, secundum omnem voluntatem suam ipsi soli intimè placendi hinc & in æternum.

15. Sed diabolus malitiosus quiescere nescit: & quò ipse non vadit, nuncium occultè mittit, vt pacem aliorum turbet aut cal-

Diaboli
omne at-
que vnicū
negotium
tentatio.

Humilitas
omnes Sa-
tanæ cona-
tus frāgit.

lidè decipiat. Aut enim à bono retrahit, aut ad malum incitat, aut falsa pro veris suggerit, aut de veris dubium facit. Sed fallitur, qui illi credit. Quid aliud habet agere, quàm per mūdum discurrere, & homines tentare, & bonos vexare? Sed qui in Deo cōfidunt, & ad orationem citò recurrunt, omnia consilia eius tanquam araneorum telas Christo iuuante disrumpere possunt, & in nullo timere debent minas malorum. Nemo securior à laqueis tentationum, quàm verus humilis perfectè obediens, & pauper peregrinus; qui nil commodi temporalis querit, nec bona mūdi concupiscit. Quis est hic, & verè laudabimus eum? O quàm laudabilis virtus humilitas, quæ laqueos diaboli euadit omnes! Quæ pretiosa & decora virtus castitatis, quæ carnis illecebras vincit, cum omnibus mundi pompis! Magna virtus paupertas spontanea, qua emitur calum sine pecunia. Nobilis virtus patientia, per quam vincuntur omnia mundi aduersa. Sublimis virtus obedientia, cui sæpe obediunt elementa, & quæ videntur homini impossibilia.

1. *Exemplum obedientia.*

16. **F**VIT deuota quædam priorissa in ordine regularium, quodam tempore ex febribus valde infirma. Cuius doloribus vna iuuenula soror compatiens, etiam lachrymas fudit. Quæ secretè intrauit chorum, prosternens se ante reliquias sanctorū, orans obnixè, vt mater conualesceret, & ipsa pro ea febricitaret; & statim factum est ita. Nam oratione completa, iuuenula cepit ægrotare, & priorissa eodem die deinceps conualuit. Audiens autem mater pijsissima iuuenulam infirmari, vocauit eam, querens ab ea, quid egisset, aut comedisset? Quæ respōdit: Nihil mali comedi; sed cogitavi & rogavi Dominum, quòd melius esset, vt ego pro vobis infirmarer, & vos sanæ essetis. Tunc deuota mater cum bona fiducia, quam in Deo habuit, ait: Ex parte Dei, præcipio tibi per obedientiam, vt ampliùs non ægrotes. Quarum preces Deus exaudiens, dedit vtrisque salutem, ad sancti nominis sui inuocationem, laudem, & honorem. Amen.

2. *Exemplum patientia.*

17. **Q**UIDAM frater interrogauit quemdā peregrinū de longè venientem, dicens: Dic mihi bone amice, quid boni in via audisti & vidisti? Respondit, Patientiam pauperum audiui à multis satis laudari, sed à paucis vidi imitari. Quid plura? Ait: Inter delicias, cōperi spinas; inter honores, vidi dolores; & inter diuitias, inueni frequentes lites & curas magnas. Estne aliquis liber ab his malis? Ait tristis: Pauci admodum in diebus estis. Et si plures sunt, ignoro. Beati igitur religiosi, qui sciunt paucioribus

con-

contentari, & à nemine honorari cupiūt nec laudari: Deus enim erit merces eorum. Nam rarò mihi talis occurrit, qui de proprio damno non doluit, vel de proximo suo non est conquestus. Veruntamen, si est alicubi pax in hac vita speranda, tunc eam verus humilis habet, qui iniurias patienter sustinet & tacet. Qui vult ergo habere pacem & bonam conscientiam, relinquat pro amore Dei voluntatem suam, & discat patienter ferre iniuriam & hominum despectionem. Sic enim Christus fecit, portando pro nobis ignominiosam crucem, & obediendo Patri vsque ad mortem.

PARS TERTIA
SERMONVM
 AD NOVITIOS.

SERMO XX.

De cruce quotidie tollenda, in religione assumptâ.

I. **I**HI autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi. Dilecti fratres, beatus Paulus, caelestium secretorum contemplator eximius, ostendit nobis in prædictis verbis sanctæ crucis, rectam viam bene viuendi, optimam doctrinam aduerſa patiendi, firmissimam scalam ascendendi ad calum, per inuictissimum sanctæ crucis signum. Hæc enim ducit amatores suos in regionem æternæ lucis, æternæ pacis, & æternæ beatitudinis; quam mundus dare non potest, nec diabolus auferre. Horret humana fragilitas pati paupertatem, abiectiōnem, vilitatem, esuriem, laborem, dolorem, angustiam, derisionem, quæ sæpè contingunt, & hominem gravant & conturbant. Sed hæc omnia simul iuncta, à Deo nobis dispensatiuè transmissa, salutarem fabricant crucem per multiplicem pœnam; & veris cruciferis, crucem suam tollentibus, aperiunt cælestis regni portam: certantibus preparant vitæ palmam, & vincentibus dant æternæ gloriæ coronam.

Gal. 6.

2. O verè beata crux Christi, quæ regem cælorum portare meruisti, & toti mundo gaudium salutis attulisti. Per te dæmones fugantur, infirmi curantur, pauidi confortantur, vitiosi mudantur.